

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre — — 48 kor.
Fél évre — — 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra — — 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Staubor József.

Vasárnap, szeptember 8.

A tőkeemelések korlátozásáról.

Írta: Fejér Gábor,

az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója.

A tömegesen gyártott háborus rendeletek legtöbbje nem talált rokonszenves fogadtatásra az illető érdekeltség körében, de olyan csaknem teljesen egyértelmű felzudulásra, mint amely a kormánynak a tőkefelemelések korlátozására vonatkozó rendeletét fogadta, példát mindeddig nem láttunk. Ugyiszólván a rendelet megjelenésének napján, tehát minden előzetes szervezés és előkészítés nélkül, — amire különben mód sem lett volna, mert a rendelet teljesen meglepetésszerűen jelent meg, — a közgazdasági élet minden ágában olyan — mondhatni szenvedélyes — tiltakozás nyilatkozott meg, hogy már ezen egy körülmény valószínűvé teszi a rendelet elhibázott voltát. A legelső kereskedelmi és ipari érdekképviseletek, nemkülönben általánosan ismert és nagyrabecsült közgazdasági tényezők részletesen indokolt olyan lesújtó kritikát gyakoroltak a rendelet felett, hogy feleslegesnek véljük az e téren elhangzott és szinte közkeletűvé vált igazságokhoz még valamit hozzáfűzni.

Érdekesebbnek és érdemesebbnek véljük a nagyon szűkszavú rendelettel egyidejűleg megjelent hivatalos magyarázat nyomán azt kutatni, hogy vajon helytálló-e az indoklás és ha elfogadhatók az indok helyességét, melyek állítólag a rendelet létrejöttét előidézték, mennyiben érhető el ezen intézkedések által az ott megjelölt célkitűzések és viszont milyen hatással lehet a rendelet a közgazdaságunkban olyan rendkívül nagy szerepet játszó részvénytársaságok jövő fejlődésének lehetőségeire. Egybe akarjuk tehát vetni a rendelet megalkotása által célozott előnyöket és felidézeti hátrányokat és így óhajtunk tárgyilagos véleményt formálni.

A már érintett hivatalos felvilágosításból, nemkülönben az illetékes kormányfériák eddig elhangzott nyilatkozataiból megállapítható, hogy a kormányt e rendelet megalkotásánál főként két gondolat vezette. Egyrészt nagyobb mérvben kívánták biztosítani az elkövetkezendő hadikölcsön kibocsátás sikerét oly formán, hogy az elhelyezést kereső pénzeket más befektetési lehetőségek megnehezítése által e célra tartalékolatják, így óhajtván a további bankjegy szaporítás szükségességét is lehetőleg elkerülni; másrészt pedig a részvénytársaságoknál életbeléptetett rentabilitási elvre való tekintettel, az állam adóbevételének csökkentését megakadályozni.

Formailag egész tetszetős indokok volnának ezek, de lényegileg nem helytállóak. Az eddigi hadikölcsön kibocsátások sikere ugyanis tudvalevőleg csaknem kizárólag a pénzügyi határt nem ismerő mozgékonyosságának és fáradozásának köszönhető és emellett sürin bebizonyult, hogy a pénzügyi határt a hadikölcsön-jegyzés minél nagyobb eredményessége

érdekében saját érdekeik rovására is folytatták a propagandát. Egyébként az eddigi tőkeszaporítások sem gátolták a hadikölcsön-emissiók sikerét, amint hogy minden ilyen kérdésekkel gyakorlatilag foglalkozó ember tudja, hogy a részvények vételére szánt tőkék olyan természetűek, hogy azokat a részvényvásárlási lehetőség korlátozása által nem terelik a hadikölcsön-jegyzések felé. Nem is szólva arról, hogy éppen hivatalos nyilatkozatban nagyon elhibázottnak véljük a hadikölcsön-kötvények jegyzését egy bizonyos kényszer fogalmával kapcsolatba hozni, annál is inkább, mert az állami papírok teljes biztonságát és a mai viszonyok között szokatlanul nagy kamatozását kellően méltányolva, a közönség az eddigi kibocsátásoknál is igen élénk részt vett a jegyzésekben.

Az adóbevételek esetleges csökkenésétől pedig a korlátozás nélküli tőkeszaporítások esetén az adótörvényben statuált rentabilitási elv miatt tartanak. Ez tudvalevőleg azt jelenti, hogy a részvénytársaságok saját tőkéjüknek bizonyos százalékát meghaladó nyereségük után különféle adókulcsok szerint adóznak és erre való tekintettel esetleg tényleg nem közömbös a saját tőkének mód felett való szaporítása. Általában nem igen képzelhető ugyan, hogy részvénytársaságok csupán az adókulcs leszállítása kedvéért szükséges felül szaporítsák saját tőkéjüket, amelyek gyümölcsöztesse előrelátó vezetőknek mindig gondot okoz, azonban a törvény megalkotásánál már gondoltak erre és a jövedelmezőséget bizonyos számú évekre a régi tőkéhez viszonyítva állapítják meg, az új tőkének csupán 6%-os kamatait engedvén meg levonásba hozni. Az e téren felmerülhető visszaéléseknek tehát ezen gondolat tovább fejlesztése által lehetne útját szegni, nemkülönben meg lehetne a módját annak is találni, hogy szórványosan előforduló olyan esetekben, midőn a részvénytőke felemelése ingyen részvények kibocsátása, vagy aránytalanul olcsón kiadott részvények által csupán ugynevezett „felhígítás” szempontjából történik, az így esetleg tényleg szándékolt adóelvonásnak eleje vétessék. Sokkal kisebb jelentőségűnek véljük azonban az így származható adóvesztéséget, mint amilyen gazdasági bajok és így általános adóalap csökkenés állhatnak elő akkor, ha a termelés fejlesztése bármely módon korlátoztatik. Előfordulhatnak azonkívül tényleg olyan esetek is, midőn talán rangsor versengés miatt, vagy egyéb kicsinyes okokból erőltetett tőkeemelések történnek, azonban ezeknek az elhelyezési lehetőség hamar gátat vet, mert még olyan rendkívül mozgalmassal elhelyezésre éhes és pénzbe időkben is, mint amint most élünk, már csak a tözsdé és a közgazdasági sajtó éles ellenőrzése folytán is, huzamosabb ideig a közönséget meg téveszteni nem lehet.

A tőkeemelések megítélésénél egyébként lehetetlen figyelmen kívül hagynunk azon körülményt, hogy az anyagok és áruk árának

olyan rettenetes emelkedésére való tekintettel, mint amint e háboru folyamán tapasztalható, a saját tőkék tulajdonképpen nem is emelkedtek, mert ugyanazon terjedelmű üzlet lebonyolításához, áruk vagy nyersanyagok beszerzéséhez a néhány év előtt szükséges tőkék többszöröse szükséges. A dolog természetében rejlik tehát, hogy minden előrelátó pénzügyi, vagy iparvállalati vezető, a saját tőkék arányosítására nagy súlyt helyez és amennyiben szükséges, a jelenlegi kedvező időt használja fel a tőkeemelésre.

Ugy véljük, hogy az eddigiek során kelően bizonyítottuk, hogy ezen rendelet kibocsátásának két fő indoka közül az egyik helyét egyáltalában nem állja meg, a másik motívum pedig az adóeljárások során minden nagyobb komplikáció nélkül könnyen elcsúszhatna volna. Ezzel szemben viszont egész röviden utalhatunk azokra a nagyjelentőségű következményekre, amelyek a tőkeemelés korlátozása vagy megnehezítése folytán előállhatnának. Annál is inkább, mert a mi gazdasági életünkben a részvénytársasági tömörülésnek fokozottabb jelentősége van, mint más országokban. Nálunk a gazdasági élet abban az irányban fejlődött, hogy minden számottevőbb vállalkozás vagy részvénytársasági alapon működő pénzügyi utján vagy közvetlenül részvénytársaságok formájában jött létre. Magánvállalkozás, egyes egész kivételes esetektől eltekintve, a mi gazdasági életünkben kisebb szerepet játszik. Kétségtelül különböző okai vannak ezen jelenségnek, de ezek között mindenesetre szerepel egész a háboru előtti időig tapasztalható általános tőkeszegénység, nemkülönben a gazdasági kultúrának általánosan kisebb foka, amiből szükségképpen ered, hogy a kereskedelmi és ipari termelés iránti érzék, vállalkozási kedv nemzedékeken át kevésbé fejlődött ki. Kezdeményezés, kockázat vállalása, új üzletágak megkezdése, új termelési lehetőségek megnyitása által, a mi gazdasági életünk tradíciói szerint csak részvénytársaságok részéről várható és így csak egyetemes érdek, hogy azok minél nagyobb saját tőkékkel rendelkezzenek. Fokozott hiba tehát más államok példáián indulva, ilyen természetű részintézkedéseket tenni, amiből már az a formai anomália is előáll, hogy alapításhoz, legyenek bármily nagyok is (kivéve pénzügyi teket) felsőbb engedély nem szükséges, míg tőkeemeléshez minden esetben miniszteriumi hozzájárulás szerzendő be.

Részvénytársaságaink közgazdaságunk pillérei lévén, úgy az átmeneti időszakban, mint a békegazdaságban reájuk váró nagy feladatuk tudatában szükségképpen foglalkoznak tőkeszaporítási tervekkel és ezen jól megfontolt elhatározásaiknál kétségtelül kedvezőtlenül befolyásolja őket a felsőbb fórum elé való terjesztés, amely a kérdést nem mérlegelheti olyan gyakorlati hozzáértéssel, mint az érdekeltek körök. Megfelelő saját tőke pedig a vállalkozások függetlenítését jelenti és az erőnek

ezen tudata lendületet kölcsönöz, szárnyakat növeszt a fejlődésnek és új perspektívák lehetőségét nyitja meg.

Pénzüntézeteknél pedig minden eddigi teoriának megdöntése volna, ha a saját tőkék arányosítása bármely módon gátoltatnék. Itt fokozottabban fontos, hogy a részvénytársaság a reábizott tőkéknek és az ezek gyümölcsöztesége végett kötött üzleteknek megfelelő saját tőkékkel rendelkezzen. Előfordulhat ugyan, hogy nem indokolt tökefelemelések folytán szerzett aránytalan nagy tőkék megfelelő hasznosítása végett pénzüntézetek kockázatosabb üzletekbe bocsátkoznak, de ezek a távoli lehetőségek igen kis mérvben esnek latba azon rendkívüli fontosságú szükségességgel szemben, ami a pénzüntézetek tőkéinek megfelelő szaporításában rejlik.

Azt vehetnénk azonban ellenünk, hogy a hivatkozott sérelmes rendelet tulajdonképpen nem akadályozza meg a helyén való tökeemelést, mert hiszen az engedélyt méltánylást érdemlő esetekben meg is fogják adni. Azonban már a különben is igen szűkszavú rendelet szövegezésére is aggályos, amennyiben első szakaszában azt mondja, hogy „... alaptőkéjét csak a miniszteriumnak indokolt esetben kivételesen megadott előzetes engedélyével emelheti fel...”. E szigorú rendelkezés nem értelmezhető másképpen, mint hogy még indokolt esetekben is csak kivételesen adatik meg az engedély és így tág tere nyílik minden kombinációnak, hogy ki és mikor lesz érdemes ezen kivételes engedélyre. Az sincs semmilyen irányban tisztázva, hogy az „indokoltság” mivel igazolandó és hogy vajjon a vállalatok vezetői által jónak tartott elhatározásokat milyen szempontokból fogják felülbírálni. A rendeletnek hivatalosan kiadott indokolásában ugyan az foglaltatik, hogy „e rendelkezés által a kormányynak minden egyes esetben módjában van megbírálni, hogy vajjon a tökeemelést az illető vállalatra nézve tényleg kikerülhetetlen gazdasági szükségességet jelent-e.” Igazán érdemes volna elmélkedni azon, hogy a miniszteriumnak milyen szakközvegek útján lesz módjában a gazdasági élet legkülönbözőbb ágaiban gyakorlatilag működő szakférfiak elhatározásait ellenőrizni és felülbírálni és tényleg ezen felülbírálás lesz-e helyes, a közgazdasági szükségességnek megfelelő. Sokkal közelebb áll a feltevés, hogy e rendelet végrehajtása még a legjobb akarat mellett is áthidalhatatlan nehézségeket fog felidézni és féltő, hogy igen sok esetben nem a tényleges szükségesség, hanem más, esetleg mellékvágányokon ható körülmények fognak érvényesülni.

Valószínűnek látszik még az is, hogy a rendelet a tőzsdéi forgalom mindinkább fokozódó lendületét akarja — közvetve — ellen-súlyozni, de annak elismerése mellett, hogy a tőzsdén tapasztalható jelenségek egyes vonatkozásokban aggodalomra adnak okot, hangsúlyoznunk kell, hogy e rendelet a tőzsde működését véleményünk szerint kedvező irányban befolyásolni nem fogja. Pillanatnyilag ugyan az árfolyamok leszorítását eredményezte, amihez kétségkívül hozzájárulhatott az a lélektani indok, hogy az államhatalom az egyéni jogok és a magántulajdon korlátozásában ismét egy lépéssel tovább ment, de a meglevő részvények iránti vásárlási kedvet végeredményben természetesen csak fokozhatja az a tudat, hogy új részvények csak külön engedéllyel bocsáthatók ki.

Nem is képzelhető azonban, hogy e rendelet, amelynek végrehajtása, gyakorlati keresztülvétele csaknem lekérdőztethető akadályokba

ütközik, lényegesebb változtatások nélkül fennmaradjon. Még az esetben is, ha az érdekelt-ségek egyértelmű állásfoglalása nem is fogná a kormányt arra bírni, hogy e kétségkívül elhamarkodott rendeletet visszavonja, akkor is az abban kimondott elv fentartása mellett, pontos körülírása szükséges annak, miképen kívánja a miniszterium az engedélyezés jogát gyakorolni és bizton reméljük, hogy ez megfelelő formában, a jogosult érdekek sérelme nélkül fog megtörténni. Ismételtén utalni óhaj-

Időszerű lett az ujaradi csatlakozás kérdése.

(Barabás Béla főispán akciója.)

Arad város közigazgatási bizottsága ma délután Barabás Béla dr. főispán elnöklete alatt rendes havi ülést tartott, melynek egyetlen fontos határozata az volt, hogy a közigazgatási bizottság lépéseket fog tenni azért, hogy a megyék kikerekítésénél Aradváros egyik régi s alaposan indokolt óhaját valósítsák meg az illetékes körök és Ujaradot, Zsigmondházát, Mikelakát és Ujmikelakát csatolják Arad városhoz.

A bizottsági ülésen elhangzott referádák során Kehrér Károly királyi tanfelügyelő jelentette, hogy az iskolák legnagyobb részéből a katonai kórházak kiköltöztek és ezekben az iskolákban az előadás rendes mederben megkezdődött.

A közegészségügyi viszonyok Tisch Mór dr. főorvos közlése szerint az elmúlt hónapban jók voltak. A fertőző betegségek közt egy kiütéses tifusz is előfordult. A főorvos jelentése kapcsán Mülek Lajos dr. megemlítette, hogy az iskolák épületeit a legutóbbi napok egyikén bejárték és a Weitzer-utcai fiúiskolában közegészségügyi szempontból kifogásolható észrevételeket tett.

Ezután Barabás Béla dr. főispán szólalt fel: — Ma egész véletlenül és kivételesen történt meg, hogy az előzői jelentés kapcsán felszólalás történt. A közigazgatási bizottságnak az lenne a hivatása, hogy annak tagjai a város érdekében való eszméket itt előterjesszék. Mi azonban itt semmi egyebet nem teszünk, mint végighallgatjuk a jelentéseket, azokat tudomásul vesszük anélkül, hogy azokhoz hátrálatot megjegyzést is tennénk. Én nem rekriminálni akarok és ítéletet sem akarok mondani. Nem azért hoztam ezt most elő, hogy rekrimináljak, hanem, hogy egy kétszöbön álló nagy dologra hívjam fel a közigazgatási bizottság figyelmét. A városnézőknek kikerekítéséről van most szó. Jól tudjuk, hogy Arad városnak régi óhaja Arad város kikerekítése azaz megnagyobbítása. A város számtalanszor kifejezte azt a kívánságát, hogy a szomszédságában levő Ujaradot csatolják Aradhoz. Ebben az ügyben nekünk most okvetlenül eszelkednünk kell. A várost maga a kikerekítés nem érinti, de mégis ugy a városnak, mint mindannyiunknak nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy ez a régi kívánság megvalósulást nyerjen. Kérde, nem volna-e helyes, hogy a közigazgatási bizottság foglalkozzék ezzel a kérdéssel és ha helyesnek találja az akció megindítását, úgy már a legközelebbi közgyűlés elé indítványt kellene terjeszteni, hogy írjon fel, hogy a megyék kikerekítésénél a város egy nagy és gazdag vidékhez jusson, amely ha jogilag nem is, de tényleg min dig Arad városhoz tartozott.

A főispán szavaira Mülek Lajos dr. válaszolt. Elmondotta, hogy ő maga is fel akart szólalni ebben az ügyben, más úggel együtt, a törvényhatósági bizottság előtt. Helvesnek és feltétlenül indokoltnak tartja a főispán javaslatát. Bémutat azonban ehhez az alkalomból arra, hogy Arad várossal felsőbb helyen mindig mostohán bának el. Már hosszú éveket ezelőtt a többiek kikerekítésénél küldöttség kereste fel Szilágyi Dezső akkori igazságügyminisztert. Akkor is hasonló kérelemmel fordult a küldöttség a város közönsége nevében a miniszterhez, de ennek a kérelemnek sem lett semmiféle ered-

tünk ugyanis azon közismert tényre, hogy gazdasági életünk fejlődése szorosan összefügg a részvénytársaságok működésének zavartalan folytatásával és különösen a jelenlegi rendkívüli időkben, midőn kereskedelmi és ipari fejlődésünk lehetőségei éppen a tőkegazdagság növekedése által nagyobb mértékben vannak adva, nagyfokú félreismerése volna a helyzetnek bármely kormány részéről, ha a vállalatok erősödésének gátat szabna, mert ezáltal a hazai közgazdaság fejlődését veri béklyókba.

ménye. Ujarad teljesen ide van utalva. Tehát helyesnek tartja, ha ezzel a kérdéssel a város törvényhatósága foglalkozik. Helyesnek tartaná azonban, hogy egyttal Zsigmondháza, Mikelaka és Ujmikelaka Aradhoz való kapcsolása érdekében is felírja a törvényhatósági bizottság. Szóvá akarja tenni a törvényhatósági bizottság előtt azt a fontos kérdést is, hogy a csendőrségi kerületek beosztása is most van folyamatban. Ugy látszik azonban, hogy nagynevű képviselőnk buzgó munkálkodása ellenére is mindentől elmaradunk. Ezt a kérdést is alkalmasnak tartja arra, hogy a város törvényhatósága foglalkozzék vele, abban az értelemben, hogy Arad csendőrkörületi székhely legyen.

A főispán Mülek Lajos dr. felszólalására megjegyezte, hogy a csendőrségi kerületek felállításáról szóló javaslat már be volt nyújtva, de a tervezet nem volt megfelelő és most azt teljesen át fogják alakítani. A főispán legutóbb Budapesten való tartózkodása alkalmával erről a kérdéssel tárgyalásokat folytatott Gál Sándorral, a belügyi államtitkárral, aki igen helyes érzéket és jóindulatot tanusított e tekintetben. Igéretet tett, hogy ebben az irányban folytatni fogja a tárgyalásokat, hogy a város kívánsága megvalósulást nyerjen. Javasolja tehát a főispán, hogy ebben az ügyben a közigazgatási bizottság egyelőre ne tegyen újabb intézkedést.

Mülek dr. kéri a bizottságot, hogy sürgősen írjon át a törvényhatósági bizottsághoz a város kikerekítése dolgában.

A közigazgatási bizottság végül Kehrér Károly tanfelügyelő javaslatára elhatározta, hogy a tankötelesek összeírását sürgősen meg fogja kezdeni, hogy a gyermekek még most járhassanak iskolába, amíg cipő és ruhahiány ebben nem fogja őket akadályozni.

Olasz ostenlva

az Asiago fennlkon.

(Amerikai segítséget követel az olasz hadvezetőség.)

Budapest, 1918 szeptember 7. (Hivatalos.)
Olasz harctár: Az Asiago fennlkon csatáinak véresen visszaverték az olaszok és franciák erős tüzérégi előkészítés után végrehajtott támadásait. Monte Sisemoltól nyugatra ellenlökéssel visszavertük az első vonalainkba behatolt ellenséget. A Col de Örsön rohamcsapataink sikeres rajtaütést intéztek egyes ellenséges tábori őrség ellen.

Albániában nincs említésreméltó harci esemény. A vezérkar főnöke.

Luganóból jelentik: Az olasz hadvezetőség amerikai katonákat kér az olasz frontra. Az olaszok álláspontja szerint százezrenként kell amerikai katonáknak Olaszországba menniök, hogy tekintettel az olasz front viszonyaira és az osztrák-magyar tüzérégi fölényére, az olaszok a mostani csataterén fölénybe juthassanak a németekkel szemben és offenzívába kezdhesse- nek.

Ingyen orvoshoz és patikához jut

minden tüdőbeteg, nemi betegségben szenvedő és alkoholistá.

(Az egész országban gondozókat állítanak fel, ahol az arra rászorulóknak az orvoson és patikán kívül tápszereket, tejszínt és lútsavanyagot is adnak.)

(Budapesti munkatársunktól.) Népegészségügyi szempontból a világháborúnak igen szomorú következményei vannak. Igen sok, itt most nem részletezhető ok miatt a front mögött talán ugyanolyan mértékben pusztítanak a különböző betegségek, mint a fronton a golyó. Különösen a tüdővész és a nemi betegségek szedik az áldozatokat, emellett azonban a világháborúban a csecsemőhalandóság is rettenetesen gyöngíti a nemzetet. E veszedelmek ellen eddig nem küzdöttek olyan mértékben, mint ahogyan arra a nemzet jövője érdekében szükség lett volna. A szociális okokon kívül az orvosihiány, az itthonmaradt orvosok nagy elfoglaltsága volt az oka ennek, de a legfőbb ok kétségkívül az volt, hogy az emberek százezeinek ma nincsen pénzük orvosra és patikára.

E fontos kérdés megoldása érdekében tartattak ugyan ankétok, folytattak tanácskozások, de ezek vajmi kevés eredménnyel végződtek.

Most végre megtörtént az első komoly lépés. Ezúttal már nem ankétról van szó, hanem egy olyan komoly lépésről, amely alkalmasint megszünteti az eddigi bajokat és sok ezer dolgozó magyar embert ment meg az életnek. Nincsen kevesebbről szó, mint arról, hogy szerte az országban gondozó-intézeteket állítanak fel a tüdővész, a nemi betegségek, az alkoholizmus leküzdése és az anya- és csecsemővédelem érdekében. Ezekben a gondozó-intézetekben, amelyeket a kerületi munkásbetegség-egélyző pénztárak szerveznek meg, mindenkit, tehát a nem pénztári tagokat is meggyógyítják. Ezek a gondozók még ebben az esztendő-

ben megkezdik működésüket és az orvoson, a patikán kívül egyéb segélyeket is adnak a betegeknek.

E fontos kérdésről, a megoldásról, a gondozók működéséről Bánózy László dr., az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító pénztár titkára a következőket volt szives elmondani nekem az Aradi Közlöny számára:

— Az országos pénztár meghívta az összes Kerületi és vállalati pénztárakat, hogy az általa megadott és pénztáranként külön a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó utmutatások alapján létesítsenek gondozókat és pedig külön a tüdővész, a nemi betegségek, az alkoholizmus leküzdésére és az anyák és csecsemők védelme érdekében. A pénztárak túlnyomó részénél megindult a munka és pedig az országos pénztár kezdeményezésére, a hatóságok és társadalmi szervezetek bevonásával. Az aradi gondozó tehát

nemcsak a pénztári érdekelttség védelméért fogja szolgálni, hanem Aradváros, illetve Aradvármegye lakosságának is rendelkezésére állnak.

Ebben az esztendőben meg főgnak nyílni Aradon a gondozók, amint hogy kilátás van rá, hogy a gondozói szervezet ebben az évben az egész ország területén beállítható lesz. Biztosra vehető, hogy 1919. első felének végeig egész gondozó hálózata lesz az országnak, olyan, amely nemcsak a munkásbetegségügyi javára lesz, hanem gócpontja lesz a helyi közegészségügy ellátásának is.

— A gondozók legfőbbje a pénztárak rendelkezésében lesz elhelyezve, tehát egy ren-

delbintézetben lesznek az összes gondozók, más-más országban a napnak, de úgy, hogy

a dolgozó lakosság részéről idő és munkaveszteség nélkül hozzátérhetők lesznek.

— Minden gondozó szakorvos vezetésével fog állni, ahol pedig szakorvos nincsen, ott a pénztár meg fogja szervezni azokat a lehetőségeket, hogy a hiszemelt és erre a feladatra vállalkozó orvosok Budapestten szakszerű továbbképzésben részesüljenek.

— Minden gondozóban védőnő is teljesít majd szolgálatot, ezeknek főhivatásuk az lesz, hogy

a beteg lakásán ellenőrizik, hogy a meggyógyulásnak feltételei meg vannak-e; ha ezek nincsenek meg, akkor e feltételek az apparatus révén miképpen szerezhetők meg és ellenőrizik a védőnők azt is, hogy a beteg az orvos utasításait megtartja-e.

— A védőnők természetesen nemcsak az anya- és csecsemővédelemnél működnek közre, hanem a nemi betegségek és a tüdővész leküzdésénél is. Eppen ezért a védőnők már a legközelebbi jövőben a tüdővész és a nemi betegségek elleni küzdelem céljaira is ki lesznek képezve.

— Magától értetődik, hogy a pénztári tagok és hozzátartozóik díjmentes gondozásban részesülnek, de

díjmentes gondozásban, orvosi kezelésben, díjmentesen kiutalt gyógyszerekben részesül mindenki, aki a gondozót igénybe veszi.

— Természetes, hogy a gondozók népegészségügyi működése az orvosok jogosult magánpraxisát nem fogja befolyásolni.

— A gondozó természetéből folyik, hogy működése nemcsak preventív tanácsra, tovább-

Wertheimstein Alfréd.

(Mehalt a londoni Rotschild apósa.)

Nagyvárad társadalmi életének egyik legérdekesebb alakja, Wertheimstein Alfréd, a londoni Rotschild-cég mostani főnökének az apósa, az éjjel meghalt.

Wertheimstein Alfréd származása megragadóan érdekes, az elhunyt életével egy szép mult finom, patinás hagyományait őrizte. Hiteles adatok szerint a Wertheimstein-család története I. Lipót uralkodásának idejéig nyúlik vissza. Irott okmányok 1688-ban emlegetik először a Wertheimereket nagy szolgálatait, s a kétszáz esztendő pergamentek tanúsítják, hogy olyan privilégiumokat nyertek Lipót császártól, amint ket abban az időben zsidó család nem kaphattott. Ugy látszik megkülönböztetett, előkelő pozíciójuk volt s szabad bejárattuk a császári udvarba, ahol az egyik ős mint udvari ügyvivő szerepelt. A kiváltságokat 1705-ben I. József és 1712-ben III. Károly is megerősítette s ebben az időben már a család Ausztria legelőkelőbb köreiben is megbecsülésben részesült. A család ései körül leginkább Wertheimstein József vált ki, aki 1778—1781-ig nemcsak az osztrák udvar szolgálatában fejtett ki áldozatos tevékenységet, de a szomszédos duodec hercegségeknél is szivesen látták, amit bizonyít az, hogy a pfalzi s a hajor választófejedelem személyes ügyvivőjéül kérte fel. Egykori okirat szerint „hazafias érzelmeinek” jutalmazásául II. Lipót „kedves és hű alattvalóját” 1791. december 19-én Edler,

von Wertheimstein előnévvel a római német szent birodalom és az örökös osztrák tartományok nemeseinek sorába emelte; s számára címer is adományozott. A római szent birodalom nemességét igazi noblessel viselte a császár zsidó alattvalója, akinek hűségét, odaadó hazafiságát az uralkodó teljes gráciájával viszonzta.

A Wertheimer-család, mely később a nemesi Wertheimstein nevet tartotta meg, a 17. századtól kezdve Ausztriában lakott s nehéz háborúk idején az állam és a császári ház pénzügyi műveletei körül állt rendelkezésre.

Ebből a zsidó nemesi nemzetségből származott Wertheimstein Alfréd, aki 1843-ban született és Bécsből a kiegyezés után került Nagyváradra. Osztrák dragonyos tiszt volt, Rittmeister kapitány, innen támadt a téves hit lovagi címéről, amit Wertheimstein Alfréd mándannyiszor erélyesen megcáfolt.

• *Ami az ágon rokonságba jutott több magyar arisztokrata családdal, többek között báró Fejérváryval.*

Az édesanyja Biedermann leány volt, akinek nővérét Fejérváry vette nőül. A fess dragonyos tisztet az akkori kisváros uri köreiben igen szivesen látták s a kapitány bejáratos lett az istenszemes házába, amelynek regényes emléke benne él a magyar Biedermayer finom költészetében.

Az istenszemes ház a nevezetes Grosz Frigyes doktor hajléka volt, amelynek szalonjában, a klavier mellett, a vitrinek közt, a Wettai kö-

pek alatt boldog szerelem forró szálai szövődtek. Wertheimstein kapitány feleségül vette a nagy hírű szemorvos leányát, Grosz Máriát, akinek még három nővére volt: Charlotte, Wilhelmine és Rosalie Charlotte ma is él: báró Königsvarter Herman, a kisszántói földesur özvegye.

A bárónak Csabacsüdön, Szarvas mellett volt nagy birtoka. Ennek a hatalmas dominiumnak a vezetésével bízták meg Wertheimstein Alfrédot, aki házassága után kvietált. Teljesen meg magyarosodott, a legelőkelőbb bihari házak szives barátsággal nyitották meg kapujukat Wertheimsteinnek előtt, összeköttetésbe jutott a mánás és dzsentry családokkal s maga

Tisza Kálmán bősé barátságával tisztelte meg

az egykori dragonyostisztet. Tiszához mindig lelkes hevülettel ragaszkodott, a politikáját híven követte.

Sok év előtt megvásárolta a cséhteleki 400 kis holdas birtokot s most már maga gazdálkodott. A vármegyében igen előkelő pozícióra tett szert, tiszteletreméltó alakját bizonyos nimbusz fonta körül. Érdekes, hogy fényes nexusai ellenére bankokban soha nem vállalt szerepet, értékes képességeit inkább gazdasági, főleg agrár érdekek védelmében érvényesítette.

Szép családjának imádott patriárkája volt. Halálát hét gyermeke gyászolja. Legidősebb leánya, Clarisse, Strasser Alfréd bécsi bankár felesége. Strasserék fia, István hősi halált halt s még két gyermekük van: Viktor és Clarisse. Az elhunyt leánya, Aranka, továbbá

bá a betegség egyéni gyógykezelésére és a betegség teljes tartama alatt való felügyeletre, továbbá mindennemű részletes kitanításra szorítkozik, hanem

az arra rászorulóknak díjmentesen adja a szükséges gyógyszert, ad tápszegélyt, végzi a lákásférőltlenítést, kiutal tejszegélyt, ad fűtőanyagot és nyújtandó fogja mindazokat a termékszeiben segélyeket, amelyekre a betegeknek szükségük van.

A pénztári tagok a segélyek egy részében részesülnek, amennyiben a munkásbiztosítási törvények e segélynemeket ismerik. A társadalomnak, illetve a társadalmi szervezeteknek és a hatóságoknak a feladata lesz, hogy a pénztári érdekeltiséget ellássák azokkal a segélynemekkel, amelyeket a törvény nem nyújt, továbbá e támogatásból fognak fedeztetni a nem biztosított lakosság gondozásának költségeit is.

A gondozók munkája lesz az is, hogy a szanatóriumi és kórházi ápolást igénylő tüdő- és nemü betegeket szanatóriumokba és kórházakba küldje.

Természetes, hogy az kerül csak szanatóriumba és kórházi ápolás alá, akinek a betegség, lakás- és családi viszonyai ezt első sorban szükségessé teszik és olyanok, akik házi ápolással környezetük veszélyeztetése nélkül is meggyógyíthatók, nem foglalják el majd a túlságosan kevés számú helyet azoktól, akik életének és munkaképességének megmentése csak szanatóriumi, vagy kórházi ápolás révén lehetséges.

Szociálpolitikusoknak nem szabad azonban szem előtt téveszteniük, hogy a lakáskérdés megoldása nélkül megfélelő munkafeltételek kivívása nélkül általában megfelelő gazdasági be rendezkedések nélkül mindezek a rendszabályok és intézkedések nem vezet a néperősségű teljes regenerálódáshoz, hanem csupán egyike mindenestre azonban egyik nagyon fontos tényezője lesz a nagy munkának.

Rózsika akit 1908-ban Charles Rotschild vett nőül, Rotschild Nataniel lord fia.

A lord halála után Wertheimstein-Rózsika férje lett a londoni Rotschild ház fejének, aki több ízben járt Magyarországon és őszinte barátja a magyaroknak. Négy gyermekük van: Míry, Liberty, Viktor és Pannónia.

Wertheimstein Sarolta, a nagyváradi jótékony mozgalom egyik vezetője, Henrik, a helynyesi főszolgabíró, aki most huszár százados és a fronton van, Adrienne, férjezett Rusicska Ottóné és Viktor Srattjuk Biharvármegye nagy háziasszonya.

Wertheimstein Alfred fél év óta volt beteg. A lécsi Lőw-szanatóriumban ápolták, ahol súlyos műtétet végeztek rajta. Az állapota azonban nem javult s aggódó családja hazahozta a cséhelki kastélyba, ahol a legközelebbi ápolásban részesítették leányai. Legutóbb már szükségessé vált, hogy Nagyváradra szállítsák. A rendkívül szívós, acélos fizikumú agastyán hatalmas erővel küzdött a halállal s délelőtt kiszállított ágyából. Dacolt a végzetes betegséggel, de este hirtelen elhunyt az ereje. Elhívatta dr. Orley György közjegyzőt, értelmesen megtette végso rendelkezéseit, azután rosszul lett, s kiszenvedett.

Halálának híre gyorsan szaladt szét a városban, s minden körben mély megilletődést keltett. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

Nem adható el a Potocky-birtok.

(Aradmegye a horvát bank erődvásárlása ellen.)

A birtokpolitikai rendelet megjelenése előtt is, után is az Aradi Közlönynek mindig az volt az álláspontja, hogy a magyar földet minden áron a magyarság számára kell megszerezni és megőrizni. Ezt írtuk akkor is, midőn arról értesültünk, hogy a kiskoru lengyel arisztokratának, Potocky grófnak 11000 holdas honctói erdőbirtokát a Horvát Országos Bank akarja megvenni. Veszedelemnek tartottuk ennek az idegen pénzintézetnek a terjeszkedését Magyarországon. Mert magyar szempontból nem előny, ha egy lengyel gróf helyett egy nemzetiségi bank veszi birtokába Aradmegyének ilyen hatalmas területét. Különösen, amikor a fa a háború után óriási szerepet fog játszani a mi gazdasági és társadalmi életünkben. Hiszen a fa, amellet, hogy valutajuttató érték a kivitel útján, a társadalmi béke azon fog alapulni, hogy elég gyorsan és olcsón fogunk-e kis lakásokat építhetni? A fa tehát elsőrangú szociális faktor lesz az új Magyarország újjáteremtésében.

Örömmel értesülünk arról, hogy ezt az álláspontot telte magáévá Aradmegye közigazgatási bizottságának mezőgazdasági albizottsága, amelynek ma kellett állást foglalnia a Potocky-féle birtok eladása tárgyában. Az ingatlanforgalmi rendelet nyíltan ezt a testületet jelölte meg véleményadóul, vajjon az eladás perfektuálható-e?

A bizottság úgy határozott, hogy nem kívánatos a birtok eladásának jóváhagyása. Nem kívánatos, hogy az óriási erdőesség a horvát bank kezébe kerüljön és ezért megtagadta hozzájárulását az eladáshoz. Egyszerűsített felírt a földmívelésügyi kormányhoz s arra kérte a miniszteriumot, hogy vegye meg a honctói birtokot maga az állam. Hiszen ezt a jogot a többször emlegetett kormányrendelet biztosítja a számára. Annál is inkább, mert a mostani tulajdonos sem magyar állampolgár s így kívánatos, hogy az erdő — háború idején — a magyar állam részére kisajátítsák.

Tiltakozott az eladás ellen első sorban Kintzig János volti főispán, aki mint az Országos Ingatlan Forgalmi Bizottság aradmegyei most kivonozott meghiúsította sorolta fel azokat a nyomós okokat, amelyek ellene szólnak az eladásnak. Javasolta ezzel szemben, hogy írjon fel a közigazgatási bizottság a kormányhoz olv értelembe, hogy vásárolja meg e hatalmas erdőességet, annál is inkább, mert a szomszédos birtok szintén az államé. Kifejtette, hogy mindenképpen érdeke az államnak, hogy a nagy birtok, amely eddig külföldi állampolgár tulajdona volt, ne kerüljön ismét idegen kézre. A gazdasági albizottság mindenképpen osztotta Kintzig János nézetét.

MUVESZET.

* A színház előleges hírel. A bérlét iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy Gonda, a színházi pénztárnál szeptember 10. helyett hétfőn, szeptember 9-én nyitja ki. Folyton kapja a leveleket, telefon felszólításokat, amire csak úgy lehet felelni, ha a bérléni óhajító közönség a pénztárnál választja magának meg a helyet és kapja meg a tájékoztatást. Hogy a tavalyi bérlők helyein kívül most mely helyek lesznek kaphatók és mely napra, mivel a bérlét A., B. és C. napokra, 70—70 előadásra tagozódnak, ez is csak a pénztárnál lesz megtudható. A téli idény alatt már előre előjegyzett bérlőket is kéri a pénztár, hogy előjegyzett helyeit szeptember 6—7-én váltsák ki. A színházi előleges jelentést már lapunk közölte, de hogy közönségünknek emlékebe hozzuk, ideírjuk, hogy a proscenium-páholy A—B—C bérletre 1812 korona, az elsőrendű közép nagypáholy 1623 korona, alsó, vagy elsőemeleti páholy 14324 korona, támlásszék 0., 1., 2., 3., 4., 5. sorban 445 korona, támlásszék 6., 7., 8., 9., 10. sorban 368 korona, támlásszék 11., 12., 13. sorban 278 korona, színlap ára az egész téli idényre 10 korona. A bérlét három részletben fizetendő és a

bérlét ennek lejártáig fel nem bontható. Az előadások szeptember 28-án kezdődnek.

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember elsején kezdődnek.

* Rozgonyi-László koncert a kulturpalotában. Arad zeneértő közönségének szeptember 17-én különös nagy élvezetben lesz része. Rozgonyi Ágnes, a kiváló és a világvárosokban dédelgetett hegedűművész első klasszikus műsorral mutatkozik be az aradiaknak. László Sándor berlini hazánkfiának erős dinamikájú, kiforrót művészetében már egy ízben elragadtatással gyönyörködött a publikum, amikor zenekarral játszotta Csajkovszky zongoraversenyét. Jegyek már hétfőtől Scherhárnál válthatók 2—10 korona árban.

Cipőinség a vármegyében.

(Harmóni koronás petróleum.)

Az aradmegyei közigazgatási Bizottság ma délelőtt tartotta meg ülését Purgly László főispán elnöklésével. Vásárhelyi Dezső bizottsági tag azzal a kérdéssel fordult Schill József alispánhoz, hogy vajjon tett-e egyáltalán intézkedéseket a lakosság cipőellátására vonatkozólag és ha igen, miből álltak ezek az intézkedések?

Schill József alispán felelt a bizottsági tag kérdésére. Elmondotta, hogy tudomása van a lakosság hiányos cipőellátásáról és most, midőn az őszi időszak beköszöntött és a bekövetkezendő esős időre való tekintettel duplán szükség van a cipőkre, a lakosságot legfeljebb cipőjeggel tudja ellátni, cipővel nem. Csakis az illetékes tényezőket lehet emiatt hibáztatni, őt semminemű gáncs nem érheti. A hőrheszési részvevőtársasággal, borközponttal állandó levelezésben állok, azonban ígéretesen és nyomtatványokon kívül — mondotta az alispán — nem kapok semmit. En az ódiomot elhárítom magamról. A közigazgatási bizottság forduljon a közlelmezési miniszteriumhoz, a jelenlegi viszszás helyzeten és lehetetlen állapotokon csak ők segíthetnek.

A közigazgatási bizottság rövid vita után ezt a tervet elfogadta és kimondotta, hogy legközelebb felterjesztéssel él a közlelmezési miniszteriumnál.

A javaslat elfogadása után báró Solymossy Lajos szólalt fel. Elénk színekkel ecsetelte a mai petróleumhiányos világot és helytelenítette, hogy teljesen szabadkezet engednek a háboru hiénáinak akik a megszorult falusiaktól 30 koronát is elkérnek egy liter petróleumért. Kér tehát a lakosságnak petróleummal való tisztességes ellátása felől megnyugtató kijelentést, mert nem tűrhető, hogy a hatóság behunytt szemmel nézi a háborus üzérkek eme legujabb petróleum manipulációját.

Solymossy báró felszólalására ismét az alispán válaszolt. Kijelentette, hogy nem igen rendelkezik nagymennyiségű petróleummal, ami pedig van, az első sorban a gazdasági és ipari érdekeknek jut, a másánhétlartások csak másod sorban jöhetnek tekintetbe. Ilyen körülmények között, tekintve még azt is, hogy a petróleumkontingens nem valami óriási, előfordult ugyan az az eset hogy a lakosság csak redukált mennyiségben kapott petróleumot de tekintve a nehé szállítási viszonyokat, ezek az állapotok előreláthatólag még rosszabbak is lesznek. Ami pedig a 30 koronás petróleumot illeti, az csak háborus árdrágítók üzérkedése, nem pedig hivatalos áron való áruvitás.

Vásárhelyi Dezső a mai cukorellátást is szóvá tette. Lehetetlen állapotnak minősítette a mai elosztást és ugyancsak sürgős intézkedést kért.

Az alispán válaszában kifejtette, hogy a cukornál is épp olyan a helyzet, mint a petróleumnál. Itt azonban a helyzet javulása is várható, minden a kedvező szállításoktól függ csupán.

A bizottság tudomásul vette az alispán kijelentését, mire az ülés véget ért.

Mossig altábornagy nyilatkozik az osztrák gyerekek aradi nyaralásáról.

(öt millió cigarettát osztanak ki a vendéglátó családok között. — Minden gyerek után száz cigarettát jár. — A cukrot és a zsírt díjmentesen kapják a családok. — Megkezdődik a tartásdíjak kiutalása. — A gyerekek csak utazást vehetnek magukkal.)

(Budapesti munkatársunktól.) Néhány nap múlva bucsút mondanak Aradnak azok az osztrák gyerekek, akik feledhetetlenül szép heteket töltöttek az aradi családok vendégszerető hajlékában. Az akció, amelyet a király kezdeményezett, véget ért és meg kell állapítani, hogy az akciónak az a része, amely Magyarországon folyt le, gyönyörű, nem remélt eredménnyel végződött. Az érdem ezért természetesen első sorban és legfőként a magyar embert illeti meg, aki a hozzánk nyaralásra küldött osztrák gyerekekben nem látott mást, mint vérszegény és beteg szegény gyereket, akinek levegőre, jó és bőséges táplálékra van szüksége. És levegőn kívül jó és bőséges táplálékot kapott Magyarországon minden itt nyaraló osztrák gyerek, a magyar ember adott a magából, adott jószívvel és jólélekkel, még csak elismerést sem kér érte, a szíve örül: hogy odaát, a Lajtán túl is megtudják most, hogy a magyar embernek még mindig nagy emberi szíve van.

Itt járt mostanában egy magasrangú katonatiszt: Ritter von Mossig altábornagy, Bécs város katonai parancsnoka, aki Hussarek osztrák miniszterelnök mellett, mint a gyermeknyaraltatási akció osztrák szervezőjének helyettese intézi az akció ügyeit. Mossig altábornagy személyesen látogatott el egy csomó városba, más-hová megbízottait küldötte, vagy jelentéseket kért magánál. Ez a magasrangú katonatiszt, aki a felségtek is referálni fog tapasztalatairól, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik arról, amit látott:

— Csak a hámulatont — mondotta a kégyelmes ur — és a legnagyobb elismerésemel fejezhetem ki afelett, amit a magyar vendégszeretet az akció révén produkált. A legnagyobb hála és elismerés illeti a vendéglátókat azért, hogy az osztrák gyerekeket, sőt azok hozzátartozóit is, ilyen jól ellátták. Bécsben informálva vannak már az akció eredményéről, Bécs tudja, hogy mit tettek a magyar családok és Bécs ezt nem fogja elfelejteni. Az elismerés és hála kijut az aradi vendéglátó családoknak is, az osztrák gyerekek nagyon jól kitűnően érezték magukat az aradi vendégszerető magyar családoknál és a hosszú téli estéken bőségesen alkalmuk lesz ahhoz, hogy a nyári hónapok kellemes perceiről meséljenek odahaza.

... Bécs nem fogja elfelejteni... Tehát mégis van egy eredménye az osztrák gyerekek magyarországi nyaraltatásának. Talán másként fognak beszélni rólunk odaát...

Beszéltem még Vadnay Tibor miniszteri tanácsossal, a Károly király Gyermeknyaraltatásának kormánybiztosával is. A kormánybiztos a legnagyobb elismerés hangján beszél az akció aradi részéről. Az aradi családok igazán sokat cselekedtek, többet, mint amennyit vártak volna tőlük.

Az akció befejeztével kapcsolatos kérdésekről beszélgettem el a méltóságos urral. Megkérdeztem, mi lesz a tartásdíjak kifizetésével, hogyan osztják fel a családok között a részükre kiutalt cigarettát és az akció befejeztével még mely kérdések nyerne elintézt.

A kormánybiztos ur, aki igazán emberfeletti munkát végzett az akció lebonyolításánál, kérdéseimre a következőket felelte:

— Landwehr őexcellenciája az AOK hozzájárulásával öt millió darab cigarettát juttatott hozzánk, hogy azt a vendéglátó családok között osszuk szét. A cigarettát, amely a szerbiai kormányzóság gyárából került ki, már megérkezett itt van és szétosztása rövidesen meg fog történni. Minden itt nyaraló gyerek után száz darab cigarettát kap a vendéglátó család, annyiszor száz darabot, ahány gyerek nyaral nála. Mindenki mege fogja kapni ezt a mennyiséget. A kiosztás úgy történik, hogy mi a cigarettából a pontosan kiosztott részt katonai fedezettel küldjük el az illetékes gyermekmenhelyek igazgatóinak. A gyermekmenhelyek igazgatói az egyes községek előjáróságainak elismervény ellenében adják át a községeknek kijáró mennyiségeket. A családok végeredményben az előjáróságoktól kapják meg a cigarettát. Mindenki mege fogja kapni a porcióját.

— A kintamének szétküldése egyletekben már megkezdődött.

— Intézkedés történt olyan irányban is, hogy a gyerekekkel kiutalt cukor és zsír aradi nem vonják le a családoknak fizetendő tartásdíjból. Ezt az osztrák akció ajándékba adja. A

Amerikai csapatokat átcsoportosítják.

(Titkos korektanács Londonban.)

Berlin, szeptember 7. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Ruprecht trónörökös és Böhme vezérezredes hadcsoportjai: A Lange-marktól északnyugatra bajor csapatok egy helyi előretörés alkalmával több mint 100 foglyot ejtettek. Yperntől délre több ízben visszautasítottunk angol támadásokat. A harc vonalon állásaink előterületén élénk gyalogsági harcok fejlődtek ki. Utóvédjeink a Finslicremont—Logaresmes vonalon az ellenséget kifejlődésre és új támadásra kényszerítették. Harci repülőink sikeresen támadták meg Briens és St. Chrisnél az ellenséges oszlopokat. A Sommén való átkelésünk közben a Somme és az Oisnál a Hamon és Chauninon át követett az ellenség, a mely esz utóvédjeinkkel Aupigny—Siliequert—Annaill vonalon az Ois és az Aisne között előtéri harcban állott. Vauksillon mindkét oldalán az ellenségnek erősebb támadásait visszautasítottuk.

Német trónörökös hadcsoportja: Vailloytól keletre az angolokkal harci érintkezésben állunk. A Fismestől északkeletre levő magaslatokon az amerikaiak megújított támadásait visszautasítottuk. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécsből jelentik: Nagy feltűnést keltő cikket közöl a Newyork Globe, amely azt írja, hogy a nyugati harctéren átcsoportosítják az

lisztet 65 filléres kedvezményes áron számoljuk el.

— A vendéglátóknál esedékes tartásdíjak kifizetése szintén folyamatban van. Minthogy azonban ötvenezer vendéglátóval kell leszámolni és pedig szabatosan, ez a munka egy bizonyos időt vesz igénybe. En az egyes menhelyek igazgatóinak nagyobb előlegeket folyósítottak, hogy a kifizetéseket megkezdhessék. A menhelyigazgatóknak az lesz most az első dolguk, hogy kimutatási levelet küldjenek a községekbe, amelyeken pontosan kimutatják, hogy melyik vendéglátónál mennyi ideig hány gyermek tartózkodott. Eme adatok alapján állapítható meg, hogy a kapott liszt árának levonása után a vendéglátót milyen összeg illeti meg. E kimutatások alapján az igazgatóság a községeknek megküldi a pénzt és az előjáróságok a kimutatásokban foglalt összeget a vendéglátóknak ki fogják fizetni. Ha valaki azonban erre a pénzre nem reflektál, akkor nemesen csölekszik, ha a pénzt a gyermekek pénzalapja javára ajánlja fel.

Bucsuzáskor elmondotta még a Kormánybiztos ur azt, hogy a legfelsőbb helyen is a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg az akció magyarországi sikeréről. Olyan szépen sikerült minden, hogy valószínűleg az akciót a jövő évben is megismétlik. Azal a változtatással azonban, hogy a budapesti gyerekek és a nagyobb vidéki városok üdülésre szoruló gyerekei az osztrákokkal vegyesen kerülnek majd a mágyár falvakba.

Arra a kérdésemre, hogy az osztrák gyerekek elutazásuk alkalmával mit vihetnek magukkal, illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptam, hogy csupán utazásról lehet szó.

amerikai csapatokat. Beszélnek, hogy Foch generális szimusz az amerikai csapatokat a harcoló seregekből kikapcsolja, mert az a szándéka, hogy hatalmas tartalékot alakít belőlük, mellyel végső csapást akar mérni a németekre.

Zürichből jelentik: A Morgen Zeitung jelenti Londonból, hogy az angol kormány ma délután a király elnöklete alatt korektanácskozást tartott. A tanácskozás tárgyát titokban tartják.

Santjago de Chilleből jelentik: A Chilleben leendő német hajókat elpusztították. Az elpusztítást nagyon gondosan készítették elő, mivel a személyzet egyidőben végezte el három kikötőben a pusztítást és mind a három helyen dinamitot használt. A tengerészeti hatóságok közbelépése megakadályozta a hajók teljes elpusztítását. A legtöbb kárt a Valdivia tartomány fő kikötőjében, Corálban lévő hajókon végezték. A Ramsea Sebara, Sisa és Nodotoso nevű gőzösök gépeit teljesen elpusztították. A hajók összes tonnatartalma 13.000 volt. Valparaisóban elpusztították a York nevű hajó gépét, aztán a tengerbe dobták. Fakascaban a Karnak és Tessalien nevű hajók gépét pusztították el. Mindez kedden éjszaka történt. A kormány csapatokat küldött az internált hajókra a rend fenntartása végett. Chillei kikötőkben összesen 32 német gőzös és 75 vitorlás horgonyzott, összesen 230.000 tonna tartalommal.

HIREK.

30 koronás cérna a szabóknak.

(Amikor az ipartestület cérnát szerez.)

Manapság, midőn mindennek nagy értéke van, azzal a zegyszerű indokkal, hogy: mert semmi sincs, nem képezhet nagy csodát az sem, hogy a cérna is eltűnt a piacról. Hiszen lehet azért még nagynehezen cérnához jutni, de természetesen meg is kell fizetni. Mert a 9 koronás maximális áron természetes, hogy nem lehet kapni. De 30 35 koronáért már esetleg lehet egy tekerés cérnához jutni — protekcióval.

Igy jártak most a szegény aradi szabók is, a kiket napokig bolondítottak azzal, hogy az ipartestület szerez cérnát. Nagy volt az öröm tegnap este a szabók között, akiket az ipartestülethez hívtak meg cérna előjegyzésre, de szomorú meglepetés érte őket, amikor az illetékesek kijelentették, hogy a spulni cérnának az ára 30 korona lesz. Hogy is ne lettek volna a szabók meglepetve, midőn ők azt hitték, hogy — maximális áron, azaz 9 koronáért fognak cérnát kapni és kisül, hogy az ipartestület, akárcsak a többi árdrágítók, szintén 30 koronát akar bevasalni a megszorult szabókon. Nem is igen tolazkodtak a megrendeléssel, hanem mindenféle elkeseredéssel emlegették az ipartestület példátlan eljárását. Így értesültünk mi is az ügyről és kérdést intéztünk az ipartestület titkárához, Sófaly György-höz, aki a következőket mondotta:

— Az ipartestület tényleg akart is cérnát szerezni, természetes azonban, hogy a mai viszonyok mellett maximális áron cérnát szerezni nem tud.

— És há szabad kérdeznünk, — feleltük — ki az az illető, aki 30 koronáért akarja a cérnát szállítani?

— A pamutközpont, — mondta a titkár ur, miközben mi csaknem a falhoz vágódtunk meglepetésünkben. Ilyet még nem hallott ember. Tényleg a pamutközpont a cérnadrágító?

Még szép dolgok fognak itt kisülni. Mindenestre kíváncsian várjuk a fejleményeket. A szabók elkeseredve tárgyalják az esetet, mert őket a közönség uzsorásoknak, árdrágítóknak mondja, akik maximális áron kapják a cérnát az ipartestület révén és ime kisül, hogy a pamutközpont éppen olyan árdrágító, mint az a galicai, aki titokban 40 koronáért adja a cérnát a szabóknak.

— A városi tisztviselők kérése a közgyűléshez. Arad város tisztviselői ma beadvánnyal járultak a törvényhatósági bizottsághoz, melyben kérik, hogy a városi szolgálati és működési pótlékuk után a háborús segélyt előlegként utalja ki a közgyűlés a pótlék megszavazásának napjától, 1917. július 1-től. A tisztviselők hivatkoznak arra, hogy az állami és megyei tisztviselők kapják ezt a pótlékot és ez őket is megilleti. A rendőrség tisztviselői a központi és külső éjjeli szolgálati díj felemelését kérik július 1-étől visszamenőleg. A rendőrség tisztviselői hivatkoznak arra, hogy a külső ügyeleti szolgálatnál nekik valahol vacsorazniuk kell, amit nem tudnak fedezni eddigi 6 koronás díjükből, ennél fogva a külső ügyeleti szolgálati díjat 20 koronában, a placi szolgálat után 10 koronában kérik megállapítani. — A rendőrség kérésének teljesítése csupán 26.280 korona terhet ró a városra. Mindkét méltányos kérést hihetőleg teljesíteni fogja a szerdai közgyűlés.

— Eljegyzések. Szabó János eljegyezte Nagy Alajos acsev. főkalauz leányát Mariskát. — Vostinárta Eugénia és Pataki I. Sándor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A II-ik aljegyzői állás. Az Arad városánál megüresedett második aljegyzői állás a legközelebbi közgyűlésen kerül betöltésre. A választás nem fog sok gondot adni a városatyáknak, mert az állásra egyedül pályázó dr. Lukács István, aki közéleti pályájának legnagyobb részét a városnál töltötte el. Lukács dr. a rendőrségnél kezdte a városi szolgálatot, majd polgármesteri fogalmazó lett, ahol kiváló képzettségével, konciliáns modorával és előzékenységével sok barátot szerzett magának. Kintzig János főispán idejében újabb alkalma nyílt dr. Lukács Istvánnak arra, hogy nem mindennapi kvalitásait a közönség szolgálatába állítsa. A városi főispán titkára lett, amely állásban magának mondhatta mindazoknak becsülését és szeretetét, akik a főispáni hivatalban megfordultak. Mint főispáni titkárt választották meg második aljegyzővé, amely állásról azonban később lemondott és átment a vármegyéhez ugyancsak főispáni titkárnak. Dr. Lukács István most visszavágyik hivatali működésének régi színterére: Arad városához. A legközelebbi városi közgyűlés pedig egyhangú szeretettel fogja beválasztani őt érdemes tisztviselőinek sorába.

(Tejdrágító város.)

Arról a mesterséges árdrágításról szeretnék egy néhány szót, mondani, amelyet Arad város hatósága követ a tejjel. Anonimus: Béla király névtelen jegyzője írta volna először krónikájában, hogy „Magyarország tejjel-mézzel folyó föld”. Bizonyára nem ok nélkül írta. Tejjel sütötték itt a kenyeret s tejet öntöttek a ligetekben, erdőkben felállított Hadur-oltárok elé. A magyar népdalban is azt énekelték egykor: — Tejben fürdik az én rózsám, ha fel kel... A tej volt a bőség szimbóluma, a magyar jólét jelképe. Hová lett mindez?! A dus fehér folyó, szomjas gyermekek ajkák és fáradt agastyánok édes illata? Ezt bizony a háboru alatt elközélelmezték. Olyan alaposan, hogy manapság már luxus számba megy, ha valaki tejet tud szerezni a háztartása részére. Talán renitenskednek a derék szimentáli riskák, vagy megtagadták a tejszolgáltatást a szép barnás szőrű alföldi tehének? Dehogyan is. A bőséges fehér folyó épugy folyik, mint azelőtt, de a hatóság emelt eléje gátat s így nem juthat a fogyasztó közönséghez. Hogy milyen mesterseges barrikádokat emelnek a tej nyugodt útja elé, jellemző példa Arad város esete, melyet kommentár nélkül közlünk mindenki okulására. A közlelmezési miniszterium megállapította a tejárakat Budapest és a vidéki városok részére is. A vidéki városokban — természetesen — olcsóbbra maximalta a tejjarat, mint a fővárosban. Az volna ugy-e természetes, hogy ezekután ezen a maximális áron kapjuk a tejet Aradon. Szó sincs róla. A hatóság sietve megkereste a miniszteriumot, hogy — az isten szerelmére — ne hogy olcsóbb legyen a tej Aradon, mint Budapesten. Sőt, egyenesen Arad kéri a budapesti tejjarat. Ezt a hallatlan esetet azzal magyarázza a hatóság, hogy a tejnek Budapestre való önlését akarja ezzel megakadályozni. Nem is tudtuk, hogy Arad vidéke oly közel esik a fővárosához. S azt sem hallottuk eddig, hogy valaki néhány fillér különbözetért száz kilométerekkel messzebb szállítsa a tejet, hiszen az utkülönbözet költsége felemésztja a mutatkozó hasznot. A városi hatóság ilyen politikája után ma holnap ugy fog állani a dolog, hogy a piacon áruló kofák nem fognak tudni utolérni a városi hatóság árait. De legalább valamiben a városi üzemek is vezetnek, ha mindjárt az — árdrágításban is!

— Hazasság. Minnich maria kisasszony és Cioruch János a felszerelési állomáshoz beosztott számvivő hadnagy f. évi szeptember hó 10-én d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket a Teleky-téri gör. kath. templomban.

— Sirkő avatás. Néhai Kohn Mór (Sofronya) sirkövének felavatása ehó 9-én délelött 9 órakor lesz az aradi izr. temetőben.

— Nagyobb egyházi adót fizetnek a görög-keleti román hívek. Ma, szombaton délelött 11 órakor az aradi román szentszék teljes ülést tartott. Az ülésen Papp I. János püspök elnökölt; előadó volt Goldis László titkár. Ez ülésen megválasztották vingai esperessé dr. Tinora Patricius szemlaci plébánost. Tudomásul vették dr. Olariu József protoszcncellusnak az aradi görög-keleti román papnevelő- és tanítóképző intézetnél viselt igazgatói állásáról való lemondását s helyette az igazgatói ügyek vezetésével ideiglenesen dr. Botis Tivadar tanárt bízták meg. A tanárok és az egyházmegyei hivatalnokoknak fizetését és háborús segélyét biztosítandó a szentszék az egész egyházmegyére új megfelelő adót vetett ki. Elhatározták ezenkívül a szentszéki alkalmazottak nyugdíjszabályzatának a viszonyoknak megfelelő átdolgozását s kiutalják a román polgári leányiskola tanerői számára a háborús segélypótlékot. Az elhalt Serb Gerarius gazdasági előadó helyébe dr. Costa György biztatik meg a gazdasági tanács ügyeinek vezetésével.

— Vizsga a városi számvevőségénél. Arad város számvevői hivatalában tizenkét női napidijast alkalmazott a polgármester a háboru folyamán a hadbavonult férfi tisztviselők pótlására. Most, hogy már az ügyosztály valamennyi tagja visszajött hivatalába, a jól begyakorolt hölgyek attól tartottak, hogy elbocsátják őket. Exterde Kálmán báró főszámvevő megvizsgálta a kitünően bevált tisztviselőnőket — kijelentette előttük, hogy továbbra is maradhatnak a város szolgálatában, azonban ennek a hónapnak a végén vizsgát kell tenniük az ügyosztályban szükséges tudományból. — Klasszifikálják őket és pedig 3 fokozat lesz és az érdemrend szerint jegyzik majd elő őket esetleges megüresedéseknél a választásra.

— Vendéglősök küldöttsége a helyettes polgármesternél. Ma délután az aradi vendéglősök felkeresték Lőcs Rezső helyettes polgármestert az árvizsgáló-bizottság legutóbbi, vendéglőkre hozott rendelet ügyében. A helyettes polgármester szívesen fogadta a deputációt és meghallgatta a kérésüket. A vendéglősök a miatt panaszkodtak, hogy a husárat náluk megállapította az árvizsgáló-bizottság, de nem vette tekintetbe, hogy a mészárosok tulajdonképpen nem is maximális áron adják a húst, hanem nyomtatékkal, az pedig még sincsen rendjén, hogy ők a 30 százalék csontért ugyanannyit fizessenek, mint a drága husért. A zsigereket, tüdőt egy árban árusítják a hussal, az étlapon azonban ugyanolyan áron nem szerepelhet, mert ezen cikkeknek a vendéglőben jóval olcsóbbaknak kell lennie, mint a rendes hús ételeknek. A vendéglősök kérték a helyettes polgármestert, járjon el ebben az ügyben, amit meg is ígért. Amint a vendéglősöket az új vendéglői árakról hivatalosan is értesítik, ismét el fognak járni a helyettes polgármesternél és tiltakozásukat fogják kifejezni.

A vendéglősök ma este bizalmas értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy rögtön, amint az ármeállapító-bizottság hivatalosan értesíti őket az új rend és új árak életbeléptetéséről, mindnyájan bezárják az éttermeiket. Ezek szerint a Központ, Vadászkiirt Pannónia és Fehér Kereszt bezárására számíthatunk.

— Száz párnál kevesebb cipő a városé. A kereskedelmi miniszter értesítette a várost, hogy amennyiben Aradon valahol cipőt rekvirálna, annak szétosztása felett a város rendelkezhetik, nagyobb mennyiségű rekvirálás felett való intézkedést a miniszter tartja fenn magának.

— „Felebaráti Kéz“ jótévi. Vannak emberek, kiknek lelki berendezése olyan, hogy úgy érzik jól magukat, ha szükségét szenvedő felebarátaik fájdalmát enyhítik, csak akkor teljes a napjuk, ha letörölnek egy-egy könnyet. — Ilyenek ezek az adakozók, akik a nyár folyamán is küldték adományaikat Barabás Béla főispán alapjára a „Felebaráti Kéz“-re. Épp a napokban lesz a főispán elnökletével egy értekezlet, melynek célja a jótékony-alap anyagi erőforrásait erősíteni, hogy megfelelően azon nemes intenciónak, melyet fáradhatatlan munkása, a főispán óhaj. Biztató a társadalom nemes szíve, melynek megnyilvánulásai azok a levelek és sorok, melyeket az alap védnöke szeretettel őriz. Egyik aradi polgár hősi halált halt fia emlékére úgy áldoz, hogy az évforduló napján adományt juttat a hadbavonultak hozzátartozói nyomorának enyhítésére. Az 50 évet betöltő iparost szabadságolják s ezt úgy teszi emlékeztetéssel, hogy rendes adományát megnagyobbítva küldi el az alapra. Sok jel mutatja, hogy ez az alap szükségét pótol s a társadalom segítő keze gondoskodni fog táplálásáról. A legutóbbi nyugtázás óta Barabás Béla főispán címére és szabad rendelkezésére a következő adományok érkeztek be Arad sz. kir. város főispáni hivatalához: Schreyer V. Vilmos 400, Grünwald Samu 400, Fränkl S. József 200, Hansu Nestor 200, Maár Sándor 200, Radó Gyula 200, Assael Károly 150, Igaz Sándor 100 Fischer Károly 100, Osztrák-Magyar Bank tisztviselői 70, Kornis Ödön 100, Potoczky gróf uradalma Honcztó 50, Kiss Sándor és neje 40, Konczek Lajos 30 és Pintér Antal 10 korona.

— A minorita-rendfőnök lakáshiány miatt nem mehet Kolozsvárra. Kolozsvárról jelentik: Monay Ferenc minorita rendfőnöknek a legutóbbi rendi közgyűlés határozata értelmében Aradról Kolozsvárra kellett volna már régebben áttenni székhelyét, azonban ennek kivitele lehetetlen, mert a rendházban jelenleg egyetlen hallgatónok laknak, az épületben leány-internátus van, ami a rendfőnöknek lehetetlené teszi a beköltözést. Emiatt az új rendfőnök jövő év szeptember előtt nem mehet Kolozsvárra. Megkísérelték a Leányotthon kitélepitését, más lakást is kerestek a rendfőnök számára, azonban sem az egyik, sem a másik terv nem sikerült. Egyébként Kolozsvárról oly szomorúak a lakáviszonyok, hogy több minorita papot elhelyeztek Kolozsvárról más városba, mert Kolozsvárról nem tudtak számukra lakást biztosítani. Jelenleg csak egy minorita lelkész van Kolozsváron, aki a rend adminisztrációs ügyeit intézi.

— Liszt kiosztás. Értesítjük a közönséget, hogy a héten fejadagonként 75 deka kenyérliszt és 75 deka főzöliszt kerül kiosztásra, a melynek ára adagonként papírzacsóval együtt 1 korona 32 fillér. Felhívjuk az I., II., III. kerület kereskedőit, hogy hétfőn, a IV., V., VI., VII. kerület kereskedőit, hogy kedden, a VIII., IX. XI. és XII. kerület kereskedőit, hogy szerdán, a pékmestereket pedig, hogy csütörtökön jelenkezzenek a liszt-hivatalban az utalványok kiváltása céljából. — A közéleti hívatallal vezetője.

— Csak megbolondulni! A faközpont leírta a város közellátási hivatalának, hogy spóroljon a lakosság a téli fabeszerzéssel, mert előreláthatólag nehézségek lesznek ezen a téren és aki csak teheti, téli fűtését szénrel biztosítsa. A szén központ is küldött a múlt napokban egy ily leíratot, ebben meg a fabőségre utalnak és a szénrel való takarékosagra intik a várost. A mai tanácsülésnek erős fejtörést okozott a két leírat és úgy határoztak, hogy a lakosságot a tüzelőanyagvaló helyes bánásra jövele fi-

Hadat izen a Lenin-kormány az ententenak.

(Orosz hadihajók Pétervár előtt.)

Koppenhágából jelentik: A szovjetkormány hivatalos lapja vezető helyén egész Oroszországban óriási feltűnést keltő cikket közöl. Azt írja, hogy a szovjetkormány néhány napon belül meg fogja üzenni az antantnak a háborút. A moszkvai és pétervári összeesküvések kényszerítik erre, mert az antant fellöngatást akar Oroszországban. A szovjetkormány manifesztumot intéz a néphez, amelyben kifejti a hadüzenet okait.

Londonból jelentik: Buchmann volt pétervári angol nagykövet egy az orosz-angol klubban rendezett lakomán a következőket mondotta: Bizom benne, hogy Oroszország nem sokára elfoglalhatja jogos helyét a nemzetek sorában. Oroszország most a válság utolsó fázisát éli, melytől sorsa függeni fog. A bolsevikiek nyugati határtartományait kiszolgáltatják Németországnak és kötelezték magukat mintegy 300.000.000 font sterling kifizetésére. A bolsevikiek tudják, hogy a vég közeledik, tudják, hogy utolsó kártyájukat játsszák ki és a vér és pusztulás orgijáit ülnek. Nem szabad az orosz népet azokért a gonosz tettekért felelőssé tenni, melyeket a többség helyeselt. Nem szabad az ártatlanokat a bűnösökkel összekeverni. Oroszország utolsó küzdelmében segítséget kér és ezt a kérést nem szabad megtagadni. Ennek a segítségnek a szövetségesektől, nem pedig Németországtól kell jönnie. Németország fél, hogy az angol dominiumokat, amelyek ez előtt nyers anyagokat nyújtottak

ipara számára, a háboru után elzárják előle. Ezért nagyjelentőségű Németországra nézve, hogy azokat Oroszországból teremtse elő és Oroszországot gazdasági hibérésévé tegye. A szövetségesek számára ilyen béke határos az öngyilkossággal. Meghúsítaná minden fáradozásainkat, hogy a világnak tartós békét adjunk. Ezért segítenünk kell Oroszországot gazdasági újjáépülésében is. A szövetségeseknek gondoskodni kell, hogy alapot találjanak Oroszország osztályainak, pártjainak és nemzetiségeinek helyreállítására. Az angol kormány már elfajánította az orosz népnek katonai és gazdasági segítségét, figyelmeztetvén, hogy a német uralagtól szabaduljon. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mi Oroszország belügyeibe be akarnánk avatkozni.

Pétervárról jelentik: Az Auróra hadihajón kívül valamennyi orosz hadihajó, a nagy csatahajók kivételével, amelyek a kronstadti kikötőben vannak, befutottak a Névéra és Pétervár előtt horgonyoznak. A Helsingforstból és Sveabörgeből elmenekült kis cirkálók, torpedónaszádok és aknarakók is a pétervári vizeken vannak. A hajók ügyi tökéletesen uralkodnak a városon.

Berlinből jelentik: Maginforrásból eredő értesülés szerint az entente hatalmak a népbiztosok kormányának a Lenin ellen intézett merénylet alkalmával részvétüket fejezték ki és kérték őket, hogy állandóan informálják őket a Lenin állapotáról.

— Minden katonát felülvizsgálják. A Külügy-Hadügy mai száma ezeket írja: Ismeretes, hogy a hadvezetőség elrendelte a katonai szolgálatot teljesítő egyének felülvizsgálását. Most jelent meg a honvédelmi miniszter, rendelete arról, hogy a legénység felülvizsgálata négy csoportban történjék. Az elsőben a fegyvernélküli hadiszolgálatra szemle útján bevonult népfelkelők tartoznak. A másodikba pedig azok tartoznak, akik még nem voltak népfelkelő hivatott szemlén és úgy teljesítik fegyvernélküli hadiszolgálatot. A harmadik csoportba a hadiszolgálati törvény alapján igénybevev különböző kategóriájú egyének, a negyedik pedig magába foglalja a tényleges szolgálatban állók vagy üzemekben alkalmazott legénységeket. Ebbe a csoportba tartoznak a felmentettek is. A felülvizsgálati eljárás, mely a szolgálatképesség fokának újabb megállapítását célozza, az anyakönyvi állomány illetékessége alapján történik a honvéd. illetőleg a közös hadsereg felülvizsgáló bizottsága előtt.

— Arad, a közéleti hívatallal vezetője. Mostanában sűrűn keresik fel a közellátási minisztert küldöttségek, melyek a gabona bevásárlás megkönnyítésére a bevásárló körzetek kiszélesítését kérik. Aradnak is volt egy ilyen kérelem, mely szerint gabonáját a lakosság nemcsak Aradon, hanem az egész vármegyében bevásárolhatta volna. Windischgrätz herceg most értesíti a várost, hogy a körzetek kiszélesítésére vonatkozó mindennemű törekvés meddőnek fog bizonyulni, október elsejére azonban mindazon városok, kik az előírt kvótát beszolgáltatták, egész évi lisztigényüket ki fogja utalni. A tanácsülésen ma ezt bejelentette Löcs Rezső helyettes polgármester, egyben azt is, hogy pénteken délelőtt a főispánnal tartott értekezleten beszámoltak arról, hogy Arad 28 vagon gabonát ajánlott fel, a miniszter ezzel szemben százat kívánt és hogy a legpontosabb rekvirálással is csak 38 vaggonnal tudtak összehozni. A főispánnak a miniszternél való eziránti gabona beszállítástól és utalja ki Aradnak a szükséges lisztet, a tanács örömdetes tudomásul

— Az albérlők védelme. Löcs Rezső helyettes polgármester ma adta ki az albérlők védő rendeletét, amely a Lakáshivatal teljes ülésének határozatán alapszik és így szól: — Arad sz. kir. város Lakáshivatala a mai napon megtartott teljes ülés határozata alapján ezenel közhírré teszi, miszerint a m. kir. miniszteriumnak 631—1918. M. E. számú rendeletébe foglalt felhatalmazásánál fogva a butorozatlan, vagy butorozottan albérletbe adott lakásrészek (szobák) albérletét az albérletadó felmondással csak a következő esetekben szüntetheti meg: 1. Ha az albérletben adott lakásrésze (szobára) neki magának van elkerülhetetlenül szüksége, vagy ha az albérletbeadást más fontos okból kénytelen abba hagyni. 2. Ha az albérlő az albérleti összeg kifizetésével vétkesen késedelmeskedik. 3. Ha az albérlő az albérlet tárgyát jelentékenyen rongálja és a sérelmes használatot az albérletbeadó felhívására azonnal meg nem szünteti. 4. Ha a felmondás az albérlőnek a házirendet ismételtelen sértő, türethetetlen, megbotránkoztató, vagy egyéb súlyos kifogás alá eső magaviselete miatt vagy azért indokolt, mert az albérlő személtve, vagy magaviselete az albérlővel való együttélést az albérletadóra nézve türethetlenné vagy nehezen elviselhetővé teszi. 5. Ha az albérlő az albérletet az albérletbeadó beleegyezése nélkül átruhazza vagy az albérlet tárgyát jogosulatlanul további albérletbe adja. — Löcs, h. polgármester, lakáshivatal elnöke.

— Könyvtárakat, hangjegyeket vesz Párral.

— Válasz egy kérdésre. „Drágák a tankönyvek“ című tegnapi cikkünkre könyvkereskedői körökből a következő felvilágosítást kaptuk: Hogy a régi tankönyvek néha látszólag drágábbak, mint az újak, ez a mai viszonyok mellett tényleg előfordulhat. Még pedig azért, hogy egy iskolakönyv bekötésének ára most 2 korona 50 fillérbe kerül. Minthogy az új tankönyvek hűzve kerülnek forgalomba, a régiek pedig kötve, tényleg előáll az a helyzet, hogy egy antikvár kötött könyv sokszor többé

Felfüggesztették a mozgófényképek cenzuráját. A tanács mai ülésén Kovács Vince kulturtanácsos bejelentette, hogy a mozgófényképek cenzuráját, melyet első ízben július elsejétől rendelt el, a belügyminiszter ismét felfüggesztette. A miniszter ugyanis a cenzurázás kezdetének határidejét szeptember 1-ére tette át, most pedig értesítette a várost, hogy ezt a terminust bizonytalan időre tolja ki. A belügyminiszternek erről a rendelkezéséről a tanács értesíteni fogja az aradi mozgófénykép-színházak tulajdonosait.

— A detektívek ügyeleti díja. Az elmúlt havi közgyűlés engedélyezte, hogy a detektívek ügyeleti díja 3 koronáról 6 koronára emeltesse fel. A tanács ennek a pénznek kiutalásánál oly álláspontra helyezkedett, hogy a detektíveknek csak a kormányhatósági jóváhagyás után folyósíttatja a felemelt ügyeleti díjakat. Amennyiben a kormányhatósági jóváhagyás csak a jövő évben érkezik le, akkor a detektívek az idén esznek a felemelt és méltányos magasabb ügyeleti díjaktól. A rendőrségnek ezek a hasznavehető munkás tagjai, ezért újabb kérvényt adtak be a közgyűléshez, melyben kérik, hogy az ügyeleti díjat részükre 1918. január elsejétől fizessék ki.

— Siketnéma iparostanoncok iskoláztatása. Aradon eddig a siket-néma iparostanoncok részére nem volt a városnak külön tanereje és így iskoláztatásukról sem gondoskodhatott. A mai tanácsülésen Kovács Vince kulturtanácsos bejelentette, hogy a siketnéma iparostanoncok száma 12-re szaporodott fel, akiknek taníttatásáról gondoskodni kellene. Javaslataira a tanács felszólítja az iparos tanonciskolák igazgatóságát, hogy ezeknek a gyermekeknek szükséges ismereteik megszerzésére szaktanereket hívjanak meg. Az előadások tartására Ehling Jakabot, a siketnéma iskola igazgatóját és rajztanítóul Balázs Gézát fogják felkérni.

— Elcsapta a város a szabóját. Kadinszky Jenő szabómester arra kérte az év elején a várost, eszközölje ki részére a katonaságtól a felmentését és akkor ő a város felügyelete mellett egy olcsó szabóműhelyt létesít, melyben a felügyeleti jogot a közellátási hivatal gyakorolhatja. A tanács teljesítette Kadinszky kívánását és ezt a szabóműhelyt meg is nyitották a Magyar- és Schweidel József-utcák sarkán. Időközben panasz merült fel, hogy az ugynevezett városi szabóműhelyben sem tartják be a megszabott árakat, amennyiben előfordult, hogy Kadinszky a 130 koronára előírt munkáért 250 koronát számított azzal, hogy neki még sok kiadása volt. Ezenkívül számtalan terhelő adatot szolgáltatott Kadinszky ellen, úgy hogy a közellátási hivatal a városi szabóműhely ideiglenes beszüntetése mellett határozott. Varjassy Lajos polgármester pedig bejelentette a katonai parancsnokságnál, hogy a szabót bevonultatják, mert a városnak nincs szüksége rá. A mai tanácsülésen Lőcs Rezső hí. polgármester bemutatta Kadinszky egy kérvényét, melyben újabb vizsgálatot kér. Ugyanis a terhére megállapított ügyekben ártatlannak mondja magát és ezt most akarja igazolni. — Egyben felajánl a közellátási hivatalnak a szabóműhely nyersforgalmából 5 százalékot. — Varjassy polgármester kijelentette, hogy Kadinszky bevonultatása iránt már intézkedett, az újabb vizsgálat ellen azonban nincs kifogása. A tanács ennek a vizsgálatnak megejtésével a közellátási hivatalt bizta meg.

LEGUJABB.

Vilmos császár Ukraináról. — Talaat pasa nem ismeri a helyzetet.

Berlinből jelentik: Vilhelmsbähei kastélyból jelentik: Az ukrániai Hetman fogadása alkalmával Vilmos császár villásreggelit adott és e reggelinél úgy a császár, mint az ukrán Hetman pohárköszöntőt mondottak. Vilmos császár köszöntőjében örömet fejezi ki, hogy a Hetman és az ukrán népnek több képviselőjét Németországban üdvözölheti. Az entente machinációja által felidézett véres háboru, melyet a nyugati hatalmak hatalmi céljainak elérhetetlensége dacára, hűnös örülettel folytatódik tovább. Ukrajna is súlyos sebeket kapott, midőn az orosz cári birodalomból való felszabadulása után Ukrajna történelmének folytatásaként független államnak jelentette ki magát és Németországhoz fordul segítségért. Örömmel nyújtottam kezet, hogy a kért segítséget megadjam. Én és magas szövetségeseim kormányja magukra vállalták azt a feladatot, hogy Ukrajnának állami érvényéhez megteremtsek a népjogi alapot. Hadseregeink közreműködtek abban, hogy a felforgató elemek által a feldúlt országban a nyugalom helyreállítható. A polgár ezentúl zavartalanul folytathatja foglalkozását, azonban még sok tennivaló marad. Különös örömmre szolgál, hogy az Ukrainában időző német csapatoknál, hivatalnokoknál az ukrán hatóságokkal folytatott közös munkája által a két nép között kölcsönös bizalom jutott kifejezésre. Engedje meg fenszereged azon reményem kifejezését, hogy Németországnak és Ukrajnának politikai és gazdasági viszonyai mind bensőbb fejlődésnek fognak örvedeni.

A Hetman ukrán nyelven válaszolt. Háláérzelmével hallgatta a császár szavait. A mostani háboru borzalmas szenvedései között a béke világitó csillagai gyulladtak: lá az eddig nem szabad népek érzelmeiben. A német birodalomnak

— Értésítés. Az Aradi Első Borértékesítő Részvénytársaság tisztelt részvényeseinek ez-uton hozzuk szives tudomására, hogy a folyó hó 10-én összehívott rendkívüli közgyűlést a min. kormánynak a részvénytársaságok alapítókéjének felemelését korlátozó 3780—1918. M. E. rendelete folytán el kell halasztanunk. Az alapítóke felemelésének engedélyezésére vonatkozó kérelmet már benyújtottuk és mi-helyt az engedélyt a kormánytól megkaptuk, a közgyűlést újból összehívjuk. — Az igazgatóság.

— Táncitanítás. Szathmáry Etelka okl. táncitanító tisztelettel értesíti az érdeklődőket, hogy a táncitanítást már e hónapban megkezdí. Mindkét nembeli iskolás gyermekeknek, nagyobb diákoknak, ugyszintén felnőtteknek, külön-külön tanfolyam nyílik. Az idei kurzusok tananyaga között szerepel a legújabb szalon tánc, a Fox-trott (rókatánc) is. Beiratkozásokat már most elfogad lakásán: Deák Ferenc-utca 9. sz., földszint, naponta d. u. 3—5-ig.

— Új és ódon tankönyvek Kerpelnél.

— Megérkeztek a világhírű Rex patent konzerv, beítottes és paradicsomos üvegek. — Óriási választék valódi cobald étkező-, tea-, kávé-, mocca- és üvegekészletekből, villany-csillárok és modern dísz tárgyakkól. Minden-nemű modern képektervezések béke árakban készülnek. Állandó nagy választék antik tárgyakból. Fischer Mór üveggereskedő, Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon 568.

és magas szövetségeseinek hatalmas támogatásával az ukrán nép megszerezte állama függetlenségének, önállóságának alapjait. Ez új államnak felépítése tölem és munkatársaimtól a legnagyobb erőfeszítést követeli és háláját fejezi ki a Kegyes fogadtatásért, melyben az egész ukrán nép iránt megnyilatkozó jóakarataik jeleit látja. Poharát a német nép dicsősége, fejlődésére emeli és háromszoros hurrát kiált a német császár felé.

Bécsből jelentik: Talaat pasa tegnapi nyilatkozata nyomán egész Izciója kelt szárnyra a legfontosabb békéhiresszélésnek. Illetékes diplomáciai helyen azonban közölték tudósítókkel, hogy Talaat pasának csak szubiectív felfogásról van szó, amellyel az általános európai helyzet nem indokol. Hogy a török nagyvezír kijelentésében említett cél 1918 tele lesz, nagyon is kérdéses. Ellenkezőleg mindjohban meg erősítést nyert az a hír, hogy Hünze bécsi tanácskozásában igen fontos rész vett a csendes és katonai Fődéseknél és azoknál az ismételőknél, amelyekkel még Czernin említett meg a delegációban. Ez azt jelentené, hogy Ludendorff még a fél beállta előtt új offenzívát fog kezdeni.

Moszkvából jelentik: A vörös terror még egyre tart. Majdnem minden városban letartóztatják a szociálforradalmi párt tagjait. Sok embert kivégeztek, köztük Makárius püspököt is. A szovjettől távolálló köröktől az a hír terjedt el, hogy a patriárkát letartóztatják. Ezt azonban hivatalosan nem erősítették meg.

Moszkvából jelentik: Lenin állapotában javulás tovább tart, ámbar a tüdővérzés még nem szivódott fel egészen.

— Figyelmeztetés. Tisztelettel felkérem Arad város háztulajdonosait, hogy a pócsodár tisztításokat kizárólag városi utalványok alapján végeztessék, vagy pedig azokat közvetlenül nálam (Arad, Bocskay-tér 3. sz., telefon 9—14) rendelje meg. Előfordult ugyanis, hogy amiközben alkalmazottaim az általam elrendelt tisztítási munkát befejezték, a szomszéd háztulajdonosok felhívására tudomásom nélkül végeztek tisztítási munkát, sőt azért járó összegeket általam kiállított számla nélkül munkásaimnak fizették ki és így engem megkárosítottak, amit véletlenségből tudtam meg. Saját érdekükben újból felkérem azért a tisztelt háztulajdonos urakat, hogy a megrendelést jövőben csakis nálam, fenti cím alatt eszközöljék, mint a munkák felvételére és a számla kiállítására jogosult. Tisztelettel Than Mór vállalkozó.

— A kábultság, a hasban való ieszültség érzetének, a derékfájás és az emésztési bajok oly eseteiben, melyek a renyhe székeléstől származnak, a természetes Ferenc József keserűviz használata által hamarosan jótékony megkönnyebülés és fokozódott étvágy áll be.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi büntetendő cselekményt követ el. —

LEGUJABB.

Orosz hadüzenet Németországnak. — A román király ellenséges magatartása.

Genf. A Petit Journal és a Humanite a katonai helyzettel kapcsolatban azt írja, hogy a szerencsés fordulat dacára nem lehet arra számítani, hogy a háború döntő fordulathoz érjen. A Humanite kijelenti, hogy a béketárgyalások megkezdésére sohasem volt kedvezőbb alkalom mint most.

Koppenhága. Az omszki kormány Németországgal hadban állónak jelentette ki magát a mai napon. Ez az entente sukkluzása Oroszország ellen.

Hága. Amelundból jelentik: A tenger feől állandóan nehéz ágyudörgés hallható. A szigeten egy valószínűleg német hadiflotta látható. A sziget felett 15 vízi repülőgép repült el.

Hága. A kínai követség kijelenti, hogy pekingi távirat szerint a kormányzótanács a volt elnököt, Siu Sien Siangot a köztársaság elnökévé választotta meg.

Berlin. Németország hivatalosan megkérdezte a bolsevik kormányt, mi 'gaz azokból az állítólagos hírekből, melyek szerint a bolsevik nagy mérszálást hajtottak végre. A bolsevik kormány kijelentette, hogy az entente kürtölte világszerte ezeket a híreket. Péterváron a felkelés során megölték 500 embert. A merényletek miatt 20 embert végeztek ki. A Lenin elleni merénylet alkalmából semmiéle kivégzés nem történt. A bolsevik kormány ki-

jelenti, hogy nem szándékozik megakadályozni az idegenek eltávozását, sőt azokat a diplomáciai képviselőket, akik az összeesküvést tervezték, bántatlanul elvonulni engedik. A rémhíreket az entente terjeszti, hogy a beavatkozásra találjon okot Oroszország helygyeibe.

Bécs. Langenbahn osztrák képviselő, a delegáció tagja felkereste Burián István gróf külügyminisztert és a delegációk összehívásáról tárgyalt vele. A miniszter kijelentette, hogy szeretne szeptember második felében a delegációk előtt megjelenni, de ha ez nem lehet séges, akkor a delegáció tagjait bizalmas megbeszélésen tájékoztatja a külügyi helyzetről.

A képviselő megkérdezte igaz-e, hogy Károly román király, úgy a maga környezetében, mint ellenségeink előtt ellenséges magatartást, tanúsít a központi hatalmak ellen.

— Jogunk van — mondotta a miniszter — a központi hatalmak által meg nem szállt román területeken is bizonyos eseményeket a legnagyobb figyelemmel kísérni és ha szükséges minden erőnkkel fellépünk a fenyegető veszély ellen.

Bécs. A parlament körökben elterjedt hírek szerint a király kinevezte báró Spitzmüller volt osztrák pénzügyminisztert közös pénzügyminiszterré.

EGYESÜLET

— Az Aradi és Aradvidéki Nevelő Munkások Szövetsége. 15-én délelőtt 11 órakor az aradi Kazinczy-utcai polgári iskola rajztermében folytatódólagos közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívattak és felkéretnek, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: 1. A helyi szervezet végleges megalakítása. 2. Indítványok tárgyalása. — Elnökség.

KÖZGAZDASÁG.

— A gazdák és a tanulók cipőellátása. A kereskedelmi miniszter a közeledő őszi időre való tekintettel felhívta a várost, hogy különösen a gazdák és gazdasági munkások, valamint az iskolába járó tanulók cipőszükségletéről gondoskodják. Jelezte a miniszter egyben hogy a gazdák részére bőrt is fog küldeni. A mai tanácsülésen bemutatta ezt a leiratot Lőcs Rezső helyettes polgármester és bejelentette, hogy a gazdák részére küldendő bőrt Leichter Lipót és Schwartz Dezső és társa céghez kérte küldeni, a legelső cipőküldeményből pedig a közellátási hivatal az iskolás növendékeket fogja kielégíteni. A tanács a h. polgármester intézkedéseit tudomásul vette.

— Birtokcsere. Özy. Kralicsek Istvánné és Stojk Gyuláné eladták a belváros Koszoru-utca 1. sz. házat 32000 koronáért Id. Szirbik Jánosnak. — Gróf Breda Viktor és neje eladták a Variassy Lajos-utca 144. sz. házat 30.000 koronáért Kitajka János és nejének. — Edl Lőrinc és neje eladták a Purgly Lajosné-utca 135. sz. házat 30.000 koronáért Horváth László és nejének. — Duda Antal és neje eladták a Tö-

kölyi Imre-utca 8. sz. házat 24.000 koronáért Mandl Károly és nejének. — Susa Lajos és neje eladták a Gizella-utca 9. sz. házat 38.000 koronáért Fejes Imre és nejének. — Schier László eladta a Tabajdy Károly-utca I. sz. házat 160.000 koronáért Varsányi Dezsőné és Vajda Bertalannak. — Lehoczky György és neje eladták a Schweidel János-utca 16. sz. házat 100.000 koronáért Grünwald Vilmosnak. — Posztós Imre eladta a Mikes Kelemen-utca 40. számú házat 170.000 koronáért Weisz Bélának. — Özv. dr. Opre Péterné és kiskoru Opre Eugénia eladták a Tökölyi-tér 1. sz. házból az őket megillető öthatod részt 250.000 koronáért Opre Péternek. — Dr. Gugi Zoltán eladta az Ilona-utca 29. sz. házat 32.000 koronáért Szücs Mihály és nejének. — Schiller János és neje eladták a Lenkey-utca 12. sz. házat 26.000 koronáért Nyiri Lajos és nejének. — Lakatos Mátyás és neje eladták a Vas Gereben-utca 13. sz. házat 13.000 koronáért dr. Gugi Zoltánnak.

— Ingyenes kereskedelmi és ipari munkaközvetítés. Az aradi hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz.) heti jelentése szerint foglalkozást kaphatnak vincellér, kovács, gépmunkás tüzfűtőreállításra, asztalos, kádár, kerékgyártó, szijgyártó, kefekötő, férfi szabó, cipész, cipőtűző, munkavezet vasbeton munkához, szobafestő, kéményseprő, molnár, sütő, gyors és gépirásban gyakorlott női irodai alkalmazott, továbbá asztalos, cipész, bőrdandós, pék, kéményseprő és könyvkötő tanoncok. — Foglalkozást keresnek gazdasági gyakornokok uradalmi kovács, gépész, fűtő, borbély, pék, kéményseprő, irodai alkalmazott, kereskedő, kárpótló, kőműves, kőfaragó, tovább-

bá több teljes ellátást ruházattal igénylő tanonc. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet 11—19. sz. telefonja útján.

Kont vitéz a börzén.

(Kronika.)

*Harminc nagy úr a Lloydba tort,
Mind adni — venni kész.*

*S a harminc dús polgár között
Csak úgy ömlik a pénz!
Mind bátrak ok, mind gazdagok,
Zsebükben ezresek ...
... De csöngtet már az elnök úr
És Strasszer szól: — Veszek!*

*Majd felzendül a harcmaraj:
— Adok — veszek — adok
És száll a bankó, mint a füst
És minden arc ragyog.
Mint Hédervári Kont vitéz
Megállok én is ott
És nézem elsőül ki lesz
A pénzügyi — halott?!*

*Veszélyes sin a papirpénz
Ha rajta börze fut.
A gazdagnak — kénytelen
De másnak — görbe út.
A Lloydban eddig bakkarán
Veszthettünk pénzeink,
De hálistennek! ezután
Az ing is elmehet!*

Z. A.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Eltelt orgazda. Goffinger Ernő 101-ik gyalogezredbeli közkatona ismeretséget kötött Veress Etelka Hajó-utca 15. szám alatti lakossal. A katona több ízben lopott a kincstártól ruhákat, melyeket mindenkor elvitt barátnőjéhez, aki azt értékesítette. Az érte kapott összeget, azután közösen elmulatták. A katonaság feljelentésére a rendőrség a leányt letartóztatta. Ma tárgyalta Veress Etelka ügyét a járásbíró-ság, amely az enyhítő körülmények figyelembe vételével orgazdaság vétségéért 50 korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Nem lopás a zálogolás. Még ez év elején történt, hogy Vidiczky István aradi iparos egyik barátjának, Molnár Lászlónak eladott 160 koronáért egy használt kerékpárt. — Molnár László azonban a vételnél csak 140 koronát fizetett és 20 koronával adós maradt. A tartozást rövid időn belül kellett volna lefizetnie, azonban mindig kitért előle. Egy napon azután Vidiczky amikor látta, hogy barátja a tartozást nem hajlandó megfizetni, — ellopta a kerékpár hátsó kerekét barátja lakásáról. Amikor Molnár megtudta, följelentette barátját lopásért a járásbíró-ságon. Ma volt ez ügyben tárgyalás Zih József járásbíró előtt, aki Vidiczky Istvánt kellő indokolás után nem találta bűnösnek és az ellene emelt vád alól felmentette.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	151
Nyomda —	151

Szőlősgazdák!

Uveggel bélelt vasbeton hor-
dók gyártását legrövidebb
idő alatt vállalja

Merle Géza

mérnök, vasbeton specialista 6468
Arad, Deák Ferenc-utca 40. sz.
Telefon 849.

VÁROS ÉS MEGYE.

Kártya, dominó és billiárdadó. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi szeptember hó 11-én tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 17. A tanács előterjesztése a könyvkötő munkákra Kosmínszky Lipóttal kötött szerződésnek Parecz Béla és társaira való átruházása tárgyában. 18. Najmányi Imre városi végrehajtónak 3 havi szabadságidő és 600 korona rendkívüli segély iránti kérvénye. 19. A tanács bemutatja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak az aradvárosi iparos és kereskedő tanonciskoláknál működő tanszemélyzet óradijainak felemelése tárgyában küldött értesítését. 20. Az aradvárosi iparos tanonciskola bizottsága kéri, hogy tanítószemélyzet részére megszavazott 50 százalék óradíjtöbblet kiutalványoztassék. 21. Atanács előterjesztése a segál községi elemi iskolánál egy szolgálai állás szervezése tárgyában. 22. U. az javaslata a siketnéma iskolánál egl. iskolaszolgálai állás szervezése tárgyában. 23. A tanács bemutatja a vigalmi adóra vonatkozó módosított szabályrendelet tervezetét. 24. U. az előterjesztése a kártya, billiárd és dominó adótervezet tárgyában. 25. A tanács bemutatja a kongrua-alapnak visszafizetendő összegre vonatkozólag befolyt kölcsön ajánlatokat. 26. A tanács javaslata a zenekedvelők egyesülete által fentartott zeneiskolának városi kezelésbe való átvételére vonatkozólag.

MODERN KABARÉ.

Kárponti Székhely Székes-utca.

1918. szeptember hó 8-án, vasárnap, és a következő napokon este 10 órakor

Uj műsor! Uj bohózatok! Uj fagor!

Bocskai Béla, a közhedvelt humorista és Kabaré művész, Marossy Vilmos ének- és tánc-komikus. Návay Liska kabaré diva, Székelyi Juci ének- és táncművész. Romy Lea táncosnő, Turcsányi Duci előadó művész.

Rudolf és Mirjam boszorkánymesterek és gondolatolvasók. Érintkezés a harcterekkel.

Köztünk Gyáte excentrikus táncosnő, Balder Hus nemzetközű táncosnő, Láncl György burleszk komikus, Radnay György jellem színész és a többi új attrakció.

Hétlőn és pénteken pikáns-est.

NYILTÉR.

Az alábbi rovart alatti közlésekért nem vállalunk felelősséget.

Az alsósimándi izr. hitközség tudatja az érdeklődőkkel, hogy a

Dr. Szende Tivadar és szülei
Seheer Lázár és nejeért

a halálozási évforduló alkalmával tartandó istentisztelet s. hó 11-én d. o. 9 órakor fog az itteni izr. imaházban megtartatni.

Alsósimánd, 1918. szeptember 9-én.

6494

Az elnökség.

Értesitem

a tisztelt közönséget, hogy Porocki Milivojné, Tökötty-ter 2. szám alatt, lévő

étkeзде és vendéglőjét

átvettem. A nála hitelezők 8 napon belül lakásomon jelentkezzenek, mert későbbi jelentkezések nem vétotnek figyelembe. Kötelességszerű tisztelettel:

Kovács István nyug. oszondőrermester
György-utca 46. sz.

AZ „ARADI KÖZLÖNY“-RE

1918. évi szept. 1-én
új előfizetést nyitottunk.

Tisztelettel kérjük azokat az előfizetőket, kiknek előfizetése lejárt, hogy az előfizetést minél előbb ujjtsák meg, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék. Lakóhelyváltozás esetén t. előfizetőink az új címen kívül régi címüket is tudassák.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 48 korona
Fél évre 24 korona
Negyed évre 12 korona
Egy óra 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Alapítási tervezet és részvényaláírási felhívás.

A hadsereg leszerelése folytán feleslegessé vált katonai javaknak a m. kir. miniszterium rendeletei, illetve az 552/1918. M. E. rendelettel alakított miniszteri intéző bizottság utasítása és az 1876/1918. M. E. rendelet szerint a hadianyag értékesítő intézet r.-t. megbizottja gyanánt leendő átvétele és forgalombahozatala, valamint esetleg a háboru befejezte után a külföldről behozott nyersanyagoknak átvétele és értékesítése céljából az aradi kereskedelmi és iparkamara területére kiterjedő hatáskörrel Arad szék helyen *Átmenetgazdasági Részvénytársaság* got óhajunk létesíteni.

A részvénytársaság székhelye Arad lesz s 1.000.000 (egy millió) korona részvénytökével alapítottatik, mely 1000 (egyezer) darab 1000 (egyezer) korona névértékű részvény kibocsátása által fedeztetik.

Minden egyes részvény után 1000. koronanevértékű és 20 korona alapítási költség (helyegilleték, részvényelőállítás költség stb.) fizetendő és pedig 320 kor. részvényenkint a jegyzés alkalmával, a jegyzett részvénytöke hátraléka pedig a részvénytársaság megalakulása után az igazgatóság által közölt felhívás vételétől számított 8 napon belül. E további befizetések elmulasztói a már előbb teljesített befizetéseiket elvesztik, illetve a befizetett összeg a megalakítandó részvénytársaság tartalék-alapja javára esik.

Az alapítók fenntartják maguknak a jogot, hogy a részvénytársaság igazgatóságát — egyharmadrészben a mezőgazdasággal foglalkozó részvényesek köréből — az első három üzletév tartamára maguk kijelölhessék.

A részvénytársaságot érdeklő hirdetések a hivatalos lapban, vagy pedig egy aradi napilapban tétetnek közzé.

Alulírott alapítók a fentiek értelmében 1000 drb. részvény jegyzését ezennel aláírásra bocsátjuk.

Jegyzési határidő: 1918. szeptember 20. Jegyzés bármelvik aradi pénzügyintézetnél történhetik.

A részvények tuljegyzése esetén az alapítók fenntartják maguknak a jogot, hogy az aláírók között a részvényeket fel-
összák.

Arad, 1918. szeptember 5-én.

Adler Andor
Baross Lajos dr.
Deutsch Károly
Deutsch Andor
Faragó Rezső
Fejér Gábor
Fodor Gyula
Goldschmidt Sándor
Hargittay Bertalan

Hehs Béla
Hehs Vilmos
Heinrich Sándor
Hoffmann Adolf
Jellinek József
Kintzig János
Koromzay Frigyes
Kenedi Ervin
Dr. Mairovitz Adolf
Neuman Testvérek-cég

Stelgerwald Majos
Szathmárv János
Továl-gyár
Variassy Lajos dr.
Vásárhelyi József
Weisz Mór (Gyula)
Weisenburger Nándor
Zádor Imre
Zerkovitz Rudolf

Apró hirdetések.

Különféle.

MARC FIA balaméri születésű 17 éves süketnéma kény ki a balaméri tanítónővel utazott, Déván eltűnt, aki hol-térről tud, az értesítse a dévat vagy az alkenyéri csendőrséget. 6462

TÁRSUL VENNÉK szabadalmazott fa redőnyömböz, mely a vasúti kocsik ablakaira is alkalmazható, olyant, a kinek a vasút igazgatóságánál jó ismeretése „p. tel. 53a” van. Egyelőre 4-5 ezer korona szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 6465

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Köz-
löny részére felvételnek a Messenger-
boy irodában, Klein L. hirdetési és
hírlapirodájában, Zrínyi-utca és a
Kossuth-utcai papírüzletben.

ÁRVERÉSI, HIRDETMÉNY.

Gróf Almásy Dénes uradalmi 16-
intézősége jóváhagyás fenttartással el-
adja Gyulán, Kossuth Lajos-utca 34.
szám alatti földszintes lakóházat szept-
ember 20-án délelőtt 9 órakor a gyulai
kastély iroda helyiségében tartandó
önkéntes nyilvános árverésen.

Közelebbi adatok továbbá az árve-
zés részletes feltételei a kastély iro-
dában délelőtti órákban tudhatók meg.

A ház naponta d. e. 11-12 óra kö-
zött tekinthető meg. 6245

Feller Teréz

kozmetikai intézet
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak von-
leges eltávolítása. Vörös orr és kézkezelés,
arcbőrhámleltetés. Hajmosás, endofléria,
hajfestés. Masszage, testkezelés, manúír. Szerek
szépségápolásra. 61

Érthető,

hogyan ellenőrizhető-e csak a
készítőnek magának adhatja el a
legjobbban. Kassa visszavételre min-
denkor a National Registrirkassen
G. m. b. H. Wien, VI. Mariahilfer
strasse 57-59. 9143

Gyórok Községi Szeszifőzde

egy perfect

Lönyvelőt

keres

a délutáni órákra. 6410

Ajánljuk legelőcsőbb árért, legjobb minőségű

ANTRACEN TINTÁINKAT

írót és másolót kimérve bterenként, vagy korsókban és üvegek-
ben. Ajánljuk továbbá piros fém tintáinkat és „Király kó-
kítónket” is stb. res tintáskorsókat és üvegeket megveszünk,
beeserélnék vagy megtöltünk. 2901

Aradi Első Antraeen-Tintagyár
Simonyi-utca 6. szám.

A világítási rendszert
határozottak a Meghatás
csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félt wattos lámpákra
lehet berakni. 7157

Hosszúság 25, 40, 60 watt fogyasztás

Tungsrám-lámpákat.

Fiatall,

ipariskolát végzett

rajzoló

műsaki gyakoronoknak felvesz

Aradi Vilámosságai R.-T.

20575-1918. kb.

HIRDETMÉNY.

Az utóbbi időben a kutyamarások
rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi
annak tulajdonosok, hogy az ebtartó
gazdák az ebtartásra vonatkozó sza-
bályrendeletben előírt ebtartási sza-
bályokat nem tartják be.

Miután az ebtartásra vonatkozó
15046-442-916. számú szabályrende-
let szabályszerűen közhírré lett téve,
ennélfogva ismételtén felhívom az eb-
tartó tulajdonosokat, hogy a kutyáikat
a szabályrendelet 24, 27 és 28 §-ai
értelmében a házon kívül az utcára
csakis a marás lehetőségét kizáró
szájkosárral és pórázzal ellátva vi-
gyázzák magukkal. Vásárra, sétányokra,
valamint társas kocsikra, vendéglő,
kávéház, cukrászda és egyéb nyilvános
helyekre pedig kutyákat vinni tilos.
E tilalom betartásáért nemcsak a ku-
tya birtokosa, hanem az illető helyiség

gyógyt mindenféle bőrbetegségeket, valamint
női bajokat. Bevitel: „Erlói 808” mézesított legrajab
szelével. — Vörösvérrel Wassermann tanár módszerével.
— Nőknek külön hajszál- és levélkezelésre válasszát.
Bakteriális kórokozók megölésére 2 kor. (bőlyeg is le-
het) előzetes kezeléssel ellátva. 161

Dr. KAJDACS

BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

tulajdonosa, bérleje, illetve a társas
kocsi alkalmazottai felelősek.

A szabályrendelet közzétételével
nek betartását ellenőriztetni és a mu-
lasztó tulajdonosokkal szemben szí-
goruan eljárni fogok.

A szabályellenes talált kutyák
halodéktalanul ki lesznek irtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.
Greén, főkapitány.

Mielőbbi belépésre keresek

fiatait, hadmentes vas-
és fűszerkereskedőket.

segédet.

Messzer Lipót,

Kisjenő. 6452

Könyvnyomdai

tanulóleányok

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Viszketegséget,

száraz, rüh, a leggyorsab-
ban eltávolítja a Dr. Floesch-féle
eredeti, törvényesen védett
„Skaboform-Kenőcs”

Nemcsak száraz, nem pusztít. Min-
dig eredeti posztó Dr. Floesch-
féle kenőcs. Próbá tégely 3.-k.,
nagy tégely 5.-k. Családi adag
13.-k. Kapható Aradon, Hajós
Arad gyógyszerüzletében, Ar-
ad-úter 22. Vételre a „SKABO-
FORM” védjegyre figyeljen! 7151

Kárpitos és díszítő

szakmába vágóruj és ja-
vítási munkákat jutá-
nyosan és pontosan eszközöl 4639

Szatmári György

Kárpitos és díszítő Arad, Tökölly-
tér 6. szám (Szatmári-utca sark.)

Új órás-üzlet

Ugy a helyben mint a vidéki a.
é. költéség szives tudomására
adom, hogy BUDAPESTEN volt
speciális órajavító
műhelyemet és
óra- és ékszer-üzletemet
Aradon, Salacz-utca 1. szám alatt
megnyitottam.

Raktáron tartom a legjobb minő-
ségű bel- és külföldi órákat,
arany és ezüst ékszer-eket.
Órajavításra jutányos árér
— felelősség mellett elfogadtatik. —

Szives pártfogást kér:

Cserny Mór,

speciális órás. 6467

245-1918.

HIRDETMÉNY.

A kedvezményes borítaladó fizet-
sére igényt tartó szőlősgazdák ezen-
nel figyelmeztetnek miszerint a házi
fogyasztásra szánt évi borszükségletü-
ket az 1892. XV. t.-c-re való hivatko-
zással 1. évi szeptember 15-ig a fo-
gyasztási adófelügyelőségnek bejelen-
teni el ne mulasszák.

Arad, 1918. augusztus 16.

Zikó János,
1. a. felügyelő.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árto-
lyam,
50 évre 6% annuitás teljes árto-
lyam,
65 évre 4-8% annuitás 95% ár-
folyam
65 évre 5-6% annuitás 99% ár-
folyam mellett, továbbá

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 98% árto-
lyam (rövidebb időre is) mellett
törlesztéses és váltó kölcsönöket
felváltat, valamint kisebb-nag-
gyobb birtokok, házak eladását
és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-utca 47., d. a. 2-161.

Birtokok és házak eladására elő-
jegyzve.

Ajánljuk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legelőcsőbb napi árban:

<p>Platz Fűzők és más kiegészítők Zsebkönyvek Lakások Irodai és más szerszámok Könyvek és lapok Zsebkönyvek és más Fűzők Lakások Hajók Bútorok Lámpák Bútorok Fűzők</p>	<p>Elasztópisztoly és más Hegezőgép Szappan Cipőkrém Papírak Hüvelyek 7-12 koronás Osterek Bakancsmű Margit díszek Csipkék Csipkeszőrök Kécskek, mosószék, kefék Lékefe la, tnt. 26 K Papucsok Leona csipke arany és stb.</p>	<p>Szalmakalapok, matrac és szőcs darabja 5 koroná Névtárcák Levélpapírok 100-100 Paraszt pipaszár Bakancspapír Papírak fehér sup. 5.50 Papírak barna sup. 4.50 Dohányzselence nékői Dohányzselence Meche Folvágó papír per 1 kg. 3.00 Képeslap album Tű Cigaretta 1616 Gombok</p>	<p>Cipőfűzők Mosópor Tévtár Cigaretta papír Fényház magyar 2.00 Fényház Fernandé 2.00 Börzár la. 4.80 Kalap esomagoló Selyempapír Pergament papír Szár doromb Osterek Irodai papír Bijeli más kezeltetve Lakások</p>
--	--	---	---

és — összes e szakmába vágó cikkeket.

Fleiszig és Hirschfeld

berlinbergi rövidárú, lámpa és papírára nagy-
kereskedők Arad. Telefon 1004.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredet alakjában nem közzétehető, megváltoztassa.

Levelezés.

M. E. jellegre levél van a kiadóban. 6487

Alkalmazást keres.

INTELLIGENSEBB LEANY elárultató női állást keres azonnali belépésre, vidéken teljes ellátás mellett. Cim K. A. György-utca 84. 6475

KÖZEPKORU özvegy izraelita nő uralni háznál házzvezetői állást azonnalra elfogadna, hol új nyugodt otthonra találna. Cim a kiadóban. 6482

ÁLLANDÓ IRODAI vagy bizalmi állást azonnali belépésre keresek. Cim a kiadóban. 6458

10 Évi gyakorlattal bíró gazdász, ispaniai vagy intézői állást keres azonnali belépésre. Gazdasági növények, konyhakertészet és szőlőművelésben jártas. Ajánlatokat „Gazdász” jellegre. 6373

GYAKORLOTT IRODISTANO gyors-és gépiró, esti foglalkozást keres. Megkereséseket „150” jellegre a kiadóba kér. 6400

JO BIZONYÍTVANNYAL RENDELKEZŐ fiatal kereskedő segéd, azonnali belépésre állást keres. Fackelmann József, Szentmárton. 6402

INTELLIGENS gyermektelen házaspár házigazdónői állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 6408

BEJÁRÓENAK ajánlkozik fiatalasszony magános arhoz, esetleg köztételt vállal. Cim a kiadóban. 6448

Alkalmazást nyer.

MINDENES KERESTETIK azonnali vagy elsejére. Rákóczi-utca 11. 6497

FEHERNEMŐVARRÓNO keresetlik 100 darab papírszövet alsóruha varrásához. Anyagot adjuk. Ajánlatok Acsev. palota II. em. 34. sz. ajtó. 6484

HÁZIKISASSZONY, ki mindenben segítőkész, vagy bejáróné jó fizetéssel felvétetik. Szabadság-tér 16. II. emelet. 6486

MINDENES CSELED FALURA kisebb úri családhoz kerestetik. Bővebbet Orczy-utca 12. 6491

KERESEK azonnali belépésre egy szerény leány, több házból való leányt, a várráshoz és háztartáshoz is ért. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat kérek özvegy Kutka Gézáné, Zimándujfalu Purgly-major. 6455

DEUTSCHES FRAULEIN Die ich Nähen in Hausarbeit bewandert ist wird für aufs Land gesucht. Adresse in der Administration. 6464

FANULOK fizetéssel felvételnék a Délvidéki Villamosság Vállalatnál. 6472

KAZANFÜTŐ központi fűtéshez felvétetik, Vadász-kürt-szálloda. 6271

PERFEKT GYORS-ÉS GÉPIRÓNO, lehetőleg irodai gyakorlattal részvénytársasághoz azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok 150. számú postafiókhoz intézendők. 6471

KERESEK intelligens német kisaszszonyt, 11 éves leányhoz, szülőháza esetleg ebéd-és uzsonnával. Batthyányi-utca 39. 6441

KERESEK vegyes-áru üzletnek egy segédet azonnali, esetleg szeptember 15-iki belépésre. Ajánlatok Weisberger Lipót, Honvéd küldésűk. 6447

PERFEKT GYORS-ÉS GÉPIRÓNO több évi irodai gyakorlattal jó írástéssel helybéli részvénytársaságnál felvétetik. Jelentkezni későbbi ajánlattal hétfőtől kezdve lehet. Cim a kiadóhivatalban. 6446

ACS, BOGNAR vagy egyéb tanácskerestetik állandó munkára. Válasz Miksa gépgyár, Arad. 6407

KIFUTÓ FIU. jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

KERESTETIK AZONNALI BELÉPÉSRE egy perfekt mérlegképes könyvelő, vagy könyvelő, kik már gyárban működtek, előnyben részesülnek. Személyes bemutatkozás butorgyár Pankota. 6406

KERESUNK egy nős irodaszolgát és egy kocsist. Cim a kiadóhivatalban. 6419

KERTÉSZT, esetleg üvegházkezelésben jártas kertmunkást keresek, lehetőleg azonnali belépésre jó fizetéssel. Közlebbi felvilágosítást ad Bogdányi Béla, Tornova, Arad megye. Következő jutalomban részesül. 6353

Kiadó lakás.

BUTOROZOTT SZOBA, esetleg teljes ellátással kiadó. Cim a kiadóban. 6496

Lakást keres.

KICSERÉLNEM LAKÁSOMAT, mely áll: egy üzlet és egy utcai szoba, konyhából a legforgalmasabb helyen. Egy kétszobás lakással. Cim a kiadóban. 6488

TANARNO keres butorozott szobát, esetleg zongora használatra október elsejére. Szabadság-tér 21. Konservatorium. 6460

AKI egy 4-6 szobás lakást szerez, jutalmul egy 100 kilós disznót adok. Található vagyok d. u. 2-5 óráig. Fehér Kereszt Depandance 5. számú szoba. 6451

Vétel és eladás.

HAT darab vadonat új, finom damast törülköző s egy 6 személyes sárga színű finom damast kávé garnitúra eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7200

ZONGORA ELADÓ, Deák Ferenc-utca 42. sz. 6271

JÓKARBAN LEVŐ szlungsz boa és többféle női használt ruha eladó. Cim a kiadóban. 6271

SZÉP ÁLVANY ORA és több apróság eladó. Cim a kiadóban. 6499

ELADÓ egy zsevro magasszáru női cipő teljesen új. Kossuth-utca 52. 6474

OLCSÓN ELADÓ egy hosszú fekete vattelinózott posztó női gallér és tavaszi kabát, finom zöld szövet ruha és hosszú szőrme boa. Cim a kiadóban. 6477

KÉT IRÓASZTAL és egy diván eladó. Szabadság-tér 21. emelet. 6456

BLADÓ szekrény, stélási háromszekes szekrény. Mikes Kelemen-utca 18. sz. 6478

KÖT FARAGOTT MATT AGY eladó özv. Tóth Józsefné, Neuman Samu-ut 12-14. udvari lakás Braun fatelep. 6479

GYÜMÖLCS PAKKOLÁSHOZ alkalmas cementes horodongák és abroncsok eladók. Cim a kiadóban. 6488

BOY GAZDASO eladó, Kamler, Sz. László-utca 9. 6492

NŐI KALAP formázást 12 koronától kezdve vállal Kalap-bazár, Arad. 6377

BICIKLI eladó, Vágóhid-utca 8. 6466

4 KERÉKŰ kézikocsit vásárolna az Aradi Hadszolgálati üzemek élelmező központja. Kossuth-u. 38. Telefon 699. 6457

JO MINŐSEGU I. és II. osztályu téglakisebb és nagyobb mennyiségben eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6461

ELADÓ egy 6 HP. amerikai gyártmányu teljesen üzemképes jókarban levő benzín motor. Ára a hozzá való alkatrészekkel, illetve puffogató és benső tartánnyal 5000 korona. Viszont venni egy 10 HP. Cim Grosz Ignác, Medgyesegyháza. 6463

BORPÁRLAT kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Färber Lajos cégnél. Arad. 6238

UJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron Különösen ajánl amerikai íróasztalokat, egy szalagarnitúrát, egy nagy garderober szekrényt. Wiegenfeld cég. 6073

FINOM csemegeszőlő kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon 410. 6124

SZERBIAI édes szűrt SZILVAIZ minden mennyiségben kapható kilogrammonként 5 koronáért. Róth Józsefné Arad, Deák Ferenc-utca 20. Telefon 989. sz. 6204

SZERBIAI EDES, szűrt SZILVAIZ minden mennyiségben kapható kilogrammonként 5 koronáért. Werner Dánielné, Kossuth-u. 68. 6208

ELADÓ 3 drb. új Mabilie rendszerű 150 literes, szálló sajtó és egy Mayfart bogozó. Kucsos Károly, Makó. 6247

GALAMBOK, 30 drb. faj szegedi galamb eladó. Linó-utca 14. 6326

ELADÓ 2 teljesen új citromfa ágy, 2 éjjeli szekrényel. Megtekinthető Boros Béni tér 16. Órás üzletbe. 6321

EGY fűszerüzlet berendezés eladó. Cim a kiadóban. 6403

JÓKARBAN LEVŐ Máv. gépgyárban készült 8 lörös magánjáró cséplőgarnitúra teljes felszereléssel eladó. Sága, Neuman Samu-ut 47. sz. 6444

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2400

NYERS BORKÖVBT minden mennyiségben vesz Iron Arnold Beresényi Miklós-utca 39. szám. Telefon 194 szám 421

SZÁRAZ HAL állandóan raktáron, friss hal 2-szer hetenkint, Jófajta dinyne és szőlő kapható mindennap maximális áron. Luttwák József, Arad. Telefon 615. 1141

Oktatás.

KERESEK azonnali belépésre oklevéles tanítónőt két leányom mellé 1. és 3. pogári elvégzésére. Cim Ritter Sárdorné, Kisszedres, Biharmegye. 6485

SEKKOPENT tanítónő magán-és zongora oktatást vállal előnyös áron. Cim a kiadóban. 6476

ISHOULD LIKE to have english conversation with amateurs in teaching each other. Letters in the redaction for „English man.” 6483

DIPLOMIRTE deutsche Lehrerin mit erfolgreichher Praxis erteilt Unterricht. Näheres i. d. Administration. 6380

NOVENDEKEK a francia és német nyelv tanulására beiratkoznak lakásomon szeptember 15 és 16-án egész nap. Slangen, Kazinczy-utca 2. I. em. 6445

Ellátás.

JÓVISELETŰ, szorgalmas középiskolai tanulókat ellátásba vesz tanítónő. Cim a kiadóban. 6495

KÖZÉPISKOLAI tanulót teljes ellátással felvennek. Veres Ferenc, Forrai-u. Kosárfonó üzlet. 6209

Ingatlan.

NAGY SANDOR-utca 9. számú ház eladó. 6481

ELADÓ modern ház, mely áll egy három és egy két szobás lakásból. Ertekezni Lahner György-u. 5. sz. 6489

SZENT PAL-u. 11. sz. alatti családi ház úri lakással, műhelynek, gyárnak, esetleg raktárnak megfelelő emeletes mellék épülettel, üveggel fedett udvarral, szabad kézből eladó. Ertekezni Weisz Mór Pankotán, Telefin 17 sz. 6469

PISKI TELEP. Főző-féle ház és ház hely. szabad kézből eladó. Ertekezni lehet Balog Gyula utódai, Déva. 6473

PÖLTENBERG ERNŐ-U. 10. sz. ház eladó. Bővebbet ugyanott, délután 4-5-ig. 6470

SAROKHÁZ üzlethelyiséggel november 1-re elfoglalható lakással eladó. Bővebbet Szücs nyomda, Thököly-tér. 6361

UJ, ADÓMENTES emeletes bérház és egy magánház, azonnal elfoglalható lakással és egy zongora eladó. Cim a kiadóban. 5542

ELADÓ Lippán, Uri-utca 905. számú új ház 3 szobás lakással, nagy pincével, nagy kerttel, 2 üzlethelyiség, nagy műhelyvel. 6439

VARJASSY Lajos-utca 96. számú kisebb modern bérház eladó. 6450

FÖTÉRHEZ KÖZEL emeletes bérház üzlethelyiséggel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6454

ELADÓ a háboru alatt épült, teljesen új, 3 szobás magánház, villanyvilágítás, gazdasági épületekkel felszerelve, egy hold telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Cim a kiadóban. 5711

GYÖRGY-UTCA 3/b sz. ház új, adómentes, azonnal elfoglalható lakással, villany bevezetve, eladó. Ertekezni lehet Vécsey-utca 11/a alatt. 6371

SZABADSÁG-TÉR közelében egy emeletes bérház eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6461

50 HOLD feles kukorica fele részteremmel és szárával eladó. Ertekezni lehet: Arad, Batthyányi-utca 39. sz. alatt. 6112

Apróhirdetéseket lásd a 11-ik oldalon!